

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Tretja ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutro“ vsebuje ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4., po raznašal-
cih dostavljena Din 5.-mesečno.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Naš kralj se je vrnil

Mrtev, a vendar nesmrten zopet v objemu svojega naroda — Stotisoč ljudi se je v Splitu med grmenjem topov, zvonjenjem zvonov in sviranjem ladijskih siren poklonilo Viteškemu kralju

Velikih narodov epopeje bledijo pred veličino smrtni poti vladarja Jugoslavije.

Šel je naš kralj na daljno pot — s starim zmagovalcem ovenčan, z ljubeznijo vsega naroda objet, obdovan in toplo pričakovan od vesoljne, nepregledne svetovne armade tistih, ki kakor je len po vodi studenčnici hlepajo po vseodrešujoči besedi: Mir! — Blagoslov miru vladaj med nami!

Šel je — poprej pa se je v tihi svoji slavi in plemeniti ljubezni poslovil od domačije. Skozi Črno goro je šel, skozi sokolje gnezdo Cetinje, ki nam ga je dalo.

V najkrajšnji biserici svetá, v Boki Kotorski je Gospodar Jadrana stopil na jekleni krov »Dubrovnik«. In ta ojekleni ponos naše pomorske sile je zarezal sinje brazde in ponel Gospodarja Jadrana v daljni pristan velike in slavne francoske republike.

Ne izmed njenih sinov, — ki so nam bratje, — izmed zavržka človeške družbe, podžganega s kajni naše lastne krvi, se je našel zločinec, ki je Jugoslaviji ubil kralja in vsemu svetu visokega kneza miru.

Globoka guba se je zajedla v obraz Evrope. Ali mi, v trpljenju in ognju pekočih bolečin kaljeni, smo kakor zasnjeni v duhu spremljali one silne brazde, ki jih je »Dubrovnik« rezal v borbi z burjo in v slavnem spremstvu svetovnih pomorščakov proti domovini. Pot mrtvega kralja v naročju jeklene ladje — epopeja, ki je doslej še ni nihče izpel in je dano samo nam, da smo jo grenko otožni doživeli.

Prag Domovine, ki ga večno poljublja sinje morje, je naše sprejel mrtvega kralja. Pristuhnilo smo: v prekrasnem jesenskem jutru, s pečatom in poljubom neumirajočega jadranskega solnca, je morje tiho umivalo noge Jugoslavije. Gospodar se je vrnil — in narod je zajecal kakor hrast, ki se kdajkoli z naj-silnejšo burjo bori. Bori in ne omahne.

Gospodar Jadrana in Jugoslavije je mrtev in nesmrten v objemu svojega naroda.

V pričakovanju

Split, 14. oktobra. AA. Tekom večernjega dne in večera so prispele v Split ogromne množice iz vseh bližnjih in daljnih krajev Dalmacije, da se poslednjič poklonijo pozemskim ostankom čuvarja Jadrana, Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Prebivalstvo Splita je bilo vsa noč na nogah. Zgrinjalo se je po ulicah in okrog postaje ter ob pomolu majorja Stojana, kjer so zgradili veličastno kapelico, okrog kapelice pa so na visokih v črno odelih stebrih goreče plamenice pošiljale k nebu pobožne molitve in brezmejni tuzi skrušenega prebivalstva. Sodijo, da je bilo davi do 100.000 ljudi ob pomolu. Žalne svečanosti so bile tako močne, da naša jadranska obala še ni videla enakih.

Davi zarana, ob 4. so sirene vseh v pristanišču zasidranih ladij s svojim tužnim, zategnjenim glasom naznanile, da se prične poklonitev in izkazovanje zadnje časti pokojnemu kralju Aleksandru. Na pomolu majorja Stojana, kjer so se leta 1918. izkrcale prve srbske čete, je vse pripravljeno. Pomol je

izpraznjen. Na njem kipi v zrak le ogromni, osem metrov visoki katafalk v obliki velikega žrtvenika. Vrh žrtvenika je kraljevska krona. Ob strani sta postavljena dva stebra, raz katera se vijejo dolge, žalne zastave. Na vseh štirih straneh pomola se dvigajo visoki odri, zaviti v črne zastave. Vse pristanišče mirgoli črnih zastav. Z banske uprave in z vseh javnih poslopij ob pristanišču se vijejo tudi državne zastave na pol droga. Po vsem mestu same žalne zastave, okna so zastrita v črno, pred slikami blagopokojnega kralja v izložbenih oknih pa so gorele svečke vso noč.

Ob 5. jutraj so vojaške čete zavzele svoja mesta. Do 6. so prispele h katafalku Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič in druga suita, zatem prosvetni minister dr. Šumenkovič, minister za telesno vzgojo naroda dr. Andjelčević, minister za socialno politiko dr. Novak, predsednik senata dr. Tomašič, podpredsednik Narodne skupščine dr. Popović, ban primorske banovine dr. Jablanović, splitski župan Kargotić, generaliteta in drugi dostojanstveniki. Vse prostor je bil ograjen z oddelki vojske in z delegaci-

jami. Vladala je popolna tišina. Prasketanje plamenic in pljusk obalnih valov so bili edini glasovi, ki so prodirali v to grobno tišino.

Kralj se vrača

Kmalu po pol 6. uri so zadoneli prvi topovski strelji. To je bil prvi pozdrav Splita posmrtnim ostankom čuvarja Jadrana. Z zvonikov vseh cerkva se je oglasilo turobno zvonjenje. Množice so se zgani. Velele so nove udarci bridke bolesti, ko bodo gledale krsto s posmrtnimi ostanki tistega, ki so ga spremljale na njegovo poslednjo pot preko morja s tolikšnimi upi.

Proti 6. se je pojavil vojni brod »Dubrovnik« pred pristaniščem. Topovski strelji neprestano grme v megleno jutro.

Angleške vojne ladje oddajajo častne strele. Izza »Dubrovnik« se pojavi francoska križarka »Colbert«, ki je spremljala »Dubrovnik« vso dolgo pot iz Marseilla do Splita. Na naših vojnih ladjah, ki so se večeraj peljale »Dubrovnik« naproti in so pomoči spremljale svojega mrtvega zapovednika pri njegovem povratku v domovino, so čete postavljene v častnih vrstah. Povsod solze in blela lica. Na katafalku »Dubrovnik« je postavljena kraljica, na njem krsta, pokrita z državno zastavo. Okrog krste je častna straža oficirjev in mornarjev. Ob krsti stoje naš vojaški ataše v Parizu general Dimitrijevič, svetnik pariškega poslanstva Teofil Djurovič in komandant »Dubrovnik« Balič.

Na »Dubrovniku«

Množica valovi in drhti. Oči vseh so uprte na »Dubrovnik« in spremljajo vsako kretanje naših mornarjev.

Točno ob 6.10 pristane »Dubrovnik« ob pomolu. Z ladje vržejo brv. Nato po hiti poveljnik »Dubrovnik« Balič na obalo, se ustavi pred Nj. Vis. knezom Arzenom in mu poda kratko poročilo. Knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, ministri in zastopniki parlamenta in senata ter ban dr. Jablanović se podajo na ladjo. Knez Arzen prvi pristopi h katafalku in se globoko pokloni manom svojega velikega nečaka; solze mu zalijejo oči. Za njim se poklonijo še drugi odličniki.

Prišel je čas, da se opravijo uradne formalnosti. Sestavljajo protokol o izročitvi in o prevzemu krste in ga podpisujejo. Priprave so dokončane. Krsto prenesejo naši mornariški oficirji na pomol.

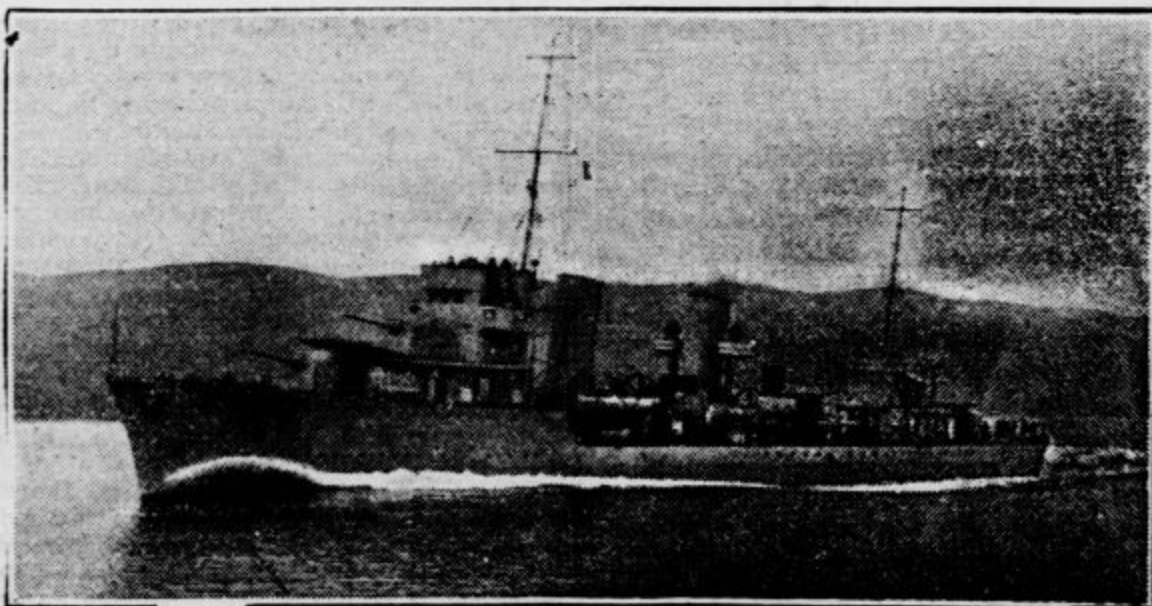
Na domači zemlji

Topovi grme. Trenutek je nenavadno svečan in dostojanstven. Vsi slede mornarjem, ki nosijo na svojih rame-nih vzvišeno breme, zadnje ostanke Viteškega kralja.

Ob 7. položijo krsto na katafalk. Vojaške godbe zasvirajo državno himno. Veličastni zvoki se pomešajo med grmenje topov in zvonjenje iz cerkva.

H katafalku pristopi dalmatinski episkop Irinej Djordjevič s svečeniki. Cerkvenec opravilo se prične. Mornariška »etela« krožijo že od 4. ure v treh eskadrilah nad morjem in mestom. Nekaj časa so nad pristaniščem, nato se krenila »Dubrovnik« naproti in ga spremlje v pristanišče. Zlaj krožijo, v velikih lokih nad pomolom, sipljejo cvetje na katafalk in izkazujejo zadnje vojaške časti svojemu vrhovnemu poveljniku. Pevski zbor splitskih družtev odgovarja svečenikom med njihovim cerkvenim opravilom. Po končani službi božji zaigrajo godbe državno himno.

Vojna ladja »Dubrovnik«

Pred tednom dni nam je odpeljala našega kralja, včeraj nam ga je mrtvega prinesla nazaj.

Ob 7.20 pristopi h katafalku splitsko-makarski škof dr. Bonefačić v spremstvu treh prelato in čita molitve.

Nato prično polagati vence kraljevske vlade, senata, skupščine, banovine, mesta Splita, angleške mornarice, admiral Fisherja, poveljnikov naših vojnih ladij itd. Medtem ko polagajo vence na katafalk, pristopi vrhovni poveljnik angleške sredozemske mornarice admiral Fisher k Nj. Vis. knezu Arzenu in mu izrazi svoje sožalje in sožalje angleške mornarice. Nato pristopi minister francoske mornarice Pietri, ki je prispele s križarko »Colbert«, in enako izrazi knezu Arzenu sožalje v imenu francoske vlade in francoske mornarice.

Narod ob krsti

Prične se mimohod ogromnih ljudski množice mimo katafalka. V povorki so starci in otroci, možje in žene, ugledni meščani in najsiromnejši prebivalci iz mesta in iz okolice, kmetje iz vsega srednjega Primorja. S solzami v očeh se poklanjajo posmrtnim ostankom Viteškega kralja. Mimo mrtvaškega odra se vrste desetisoči in desetisoči.

Knez Arzen z ministri in generaliteto, admiral Fisher, mornariški minister Pietri in drugi visoki dostojanstveniki stoje presunjeni pred katafalkom.

Ob 10. je povorka pri kraju. Trajala je nad dve uri. H katafalku pristopijo Sokoli, ki dvignejo krsto in jo položijo na ramena bana dr. Jablanoviča, bivšega župana Račića, sedanjega župana Kargotića, 2 kmetov iz splitske okolice, admiral Polića, vpokojenega generala Todoroviča in generala Radenkoviča. Ti prenesejo s pomočjo Sokolov posmrtno ostanke kralja Zedinitelja na postajo. Za krsto se vije dolg spreved, na obeh straneh tvorijo špalir nepregledne množice. Vse oči so solzne.

Kraljevski vlak

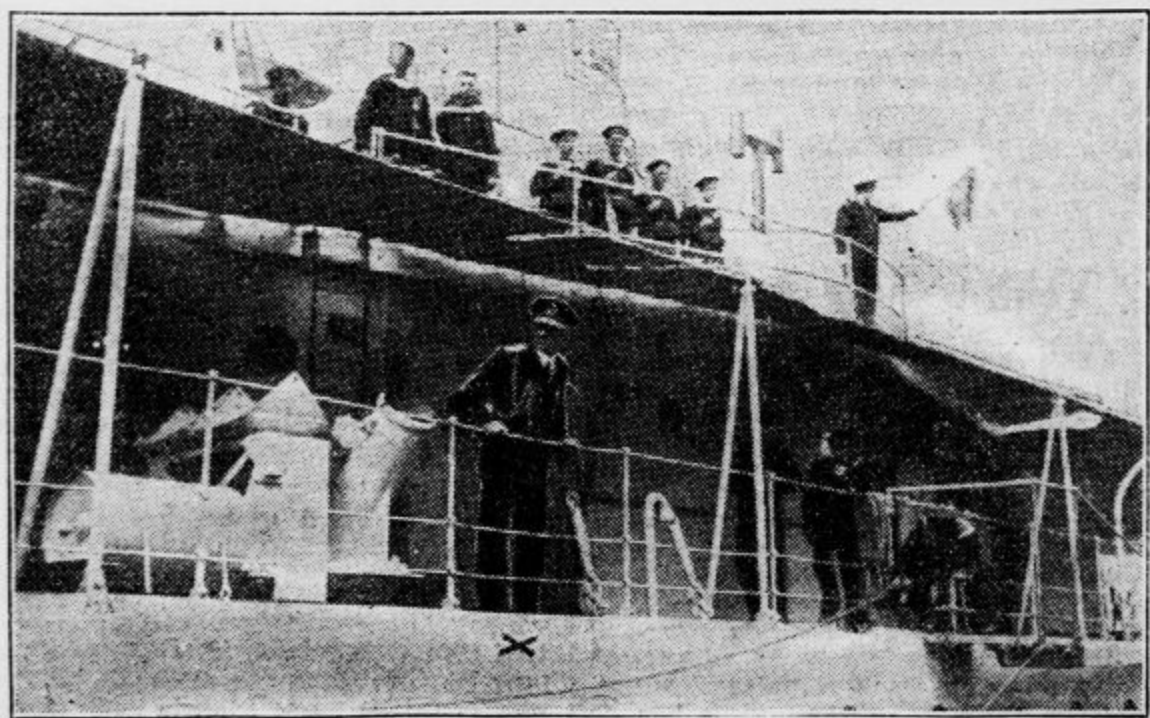
Častna četa francoskih mornarjev odda s četo naših mornarjev zadnjo častno salvo. Kraljevi gardisti prevzamejo krsto in jo položijo v voz dvornega vlaka. V voz stopi episkop Irinej Djordjevič s svečeniki in čita kratko molitev. Godbe svirajo državno himno. Vse je pripravljeno za odhod vlaka. V vlak stopijo Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora Dimitrijevič, vojni odposlanec Dimitrijevič, gg. ministri, poslanski svetnik Djurovič in druge osebnosti.

Vlak zapusti postajo. Na vseh vmesnih postajah vozi vlak počasneje, da omogoči množicam, da se poklonijo posmrtnim ostankom svojega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

18 posebnih vlakov in 12 posebnih ladij

Split, 14. oktobra. AA. Za današnje svečanosti v Splitu je morala železniška uprava prirediti 18 posebnih vlakov, da je mogla prepeljati v Split udeležence iz vsega srednjega Primorja. Razen tega so tisoči in tisoči prispele z otokov v čolnih in z jadrnicami. Mnogi so bili celo iz Boki Kotorske in s Sušaka. Udeležence je poleg rednih parnikov pripeljal tudi 12 posebnih parnikov, med njimi »Kralj Aleksander«, »Prestolonaslednik Peter«, »Šipanje«, »Zagrebe« in »Karadjordje«. Organizacija je bila vzorna. Množice so bile disciplinirane, tako da ni prišlo nikjer do motenj današnje zgodovinske svečanosti.

Viteškega kralja zadnje slovo od domovine

Komaj teden dni je, kar se je kralj Aleksander s krova svojega »Dubrovnik« poslavljal od naše obale, da se popelje v Francijo...

TRUPLO VITEŠKEGA KRALJA V KRALJEVSKEM ZAGREBU

**Dvorni vlak s svojim dragocnim potnikom je prispel v Zagreb
kmalu po 23. uri ponoći — Pričakale so ga ogromne množice z
najvišjimi vojaškimi, cerkvenimi in civilnim predstavnikmi**

Zagreb, 14. oktobra. r. Poslednjikrat je hrvatska prestolnica danes sprejela svojega velikega junaka. Z velikimi pripravami je čakala na ta sprejem. Pripravami brez sijaja, s kakršnimi je znal Zagreb sprejemati kralja za njega življenja, zato pa s tem večjim spoštovanjem, ki je poslednjikrat pričalo, s kako veliko ljubeznijo in s kako neizmerno udanostjo je bil Zagreb kot simbol vseh Hrvatov udan najljubšemu vladarju.

Nocoj celo noč in jutri do polnočja se bodo Zagrebčani in število prebivalstvo vse savske in dravske banovine poslavljali od telesa, ki je do nedavna hranilo tako bogato življenje za pravico in resnico, hranilo herojski duh, ki se je tako neustrašeno boril za našo svobodo, nas in znanecv boljše čase.

Zagreb žaluje

Danes je ves Zagreb v najtrpkejši boleti in tiho pričakoval poslednje poti svojega kralja, ki mu je bil včasih tako dragocen gost. Žalost je jegla slehernemu meščanu v njegovo dušo. Ljudje hodijo potrti po ulicah, nikjer sledi običajne razgibanosti, vrvenja in hitenja. Mesta skoraj ni poznati. Sama žalost je povsod in v vseh.

Ze v teku dopoldneva so prihajale v mesto z običajnimi, a močno ojačenimi vlaki množice ljudstva, ki se hočejo še zadnjikrat pokloniti pred svojim voditeljem. Saj ga v resnici med narodom ni nikogar, ki ne bi nosil v sebi draga spomina na vladarja, pa naj bi bo preprost seljak, delavec, obrtnik, uradnik ali katerikoli inteligent, toliko je v spominu dogodkov in prilik, ko je kralj našel za vsakega lepo besedo.

Kolodvor ves v črnini

Peron glavnega kolodvora je ves v črnini. Vse stebri, vzdolj zgradbe so oviti v črno. Črni pasovi se vlečejo ob vsem dolgem hodniku, vse luči so zastrte.

V dvorni čakalnici je že vse pripravljeno za sprejem kralja mučenika. Nad vhodom v žalni prostor žari velika krona, zastrta z gosto črno tenčico. Ob vhodu sta postavljena dve ogromni palmi, simbol dela pokojnega kralja. Ob strani stojita na črnih stebrih dva velika zastrta lampiona. V sami dvorani, ki je vsa od tal preko stropa odeta v črne zavese in so tudi tla pregrnjena s črno preprogo, stojita na dveh stopnjicah vzvišeni katafalk. Ob vsaki strani stojita med gostim zelenjem dva velika svečnika, nad vzglavjem pa visoka rdeča sveča, simbol ljubezni, ki gre v tugi in bolesti preko smrti. Zada pa se vije sredi stene od vrha do tal in povija okrog in okrog prostor, na katerem bo stala krsta, široka državna trobojnica. Na pročelju zapadnega dela kolodvora sta levo in desno nameščena dva velika državna grba, vsa v lučkah, pokritih s črno, znak vsega užaloščenega naroda.

Silne množice pred kolodvorom

Ob 20.30 so pričeli prihajati na peron oficialni zastopniki oblasti, vojske, raznih korporacij in društev, dočim so se pred postajo pričele zbirati ogromne množice občinstva. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da bo vsej ogromni množici omogočeno slovo od velikega rajnega.

Vojstvo v polni opremi se je pred kolodvorom postavilo v ogromen štrikotnik. Za njim pa so se zbirale deputacije, ki so se udeležile turobne svečanosti, in nato nepregledna množica drugega občinstva, ki so napolnile ves ogromni trg daleč tja v ulice, ki se vanj zlivajo.

K poslednji počastitvi kralja Zedinitelja bodo ljudje prepuščeni skozi zapadni vhod takoj, ko se bodo poslovili od pokojnega kralja oficialni predstavniki in vsi drugi, ki so ga sprejeli na peronu. Dohod k katafalku bo občinstvu dovoljen vso noč in ves dopoldne do 12.30 popoldne. Ob 12.45 bodo krsto prenesli na dvorni vlak in sicer kmetje iz zagrebske okolice, špalir pa bodo tvorili oficirji zagrebske garnizije.

Na peronu

Ob 21.30 je bilo na peronu že vse pripravljeno za sprejem vlaka s posmrtnimi ostanki Viteškega kralja Zedinitelja. Tu so bili zbrani pomočnik bana savske banovine dr. Stevan Hadži z načelniki banske uprave in visokim uradništvom, komandant IV. armijske oblasti general Ljubomir Marić z generali Dodićem, Damjanovićem, Hristićem, Dokićem, Pešićem, Draškovićem in Mandlom, nadalje predsednik zagrebske mestne občine dr. Erber, nadškof koadjutor dr. Alojzij Stepinac, metropolit Dositej, starokatoliški škof dr. Kalodžera, evangelski škof dr. Popp, nadbrin dr. Schwarz, rektor univerze inž. Stipetić z dekani fakultet, predsednik Jugosloven. akademije znanosti in umetnosti dr. Bazala, predsednik kasacijskega sodišča dr. Cimić, starijšina zagrebske sokolske župe dr. Gavrančić, rezervni oficirji in mnogi drugi.

Ob 21.40 je bil prihod vlaka napovedan z enourno zamudo, ker se je moral

med potjo ustavljati tudi na postajah, kjer to prvotno ni bilo določeno, saj so bile povsod zbrane množice ljudi.

Od dvorne čakalnice do tira, na katerem bi imel obstati vlak, je bila razprostrta črna preproga. Desno od vhoda v dvorno čakalnico so zavzeli prostor generalni in častna četa z godbo, levo pa zastopniki civilnih oblasti ter cerkveni dostojanstveniki. Na levem in desnem kraju so zavzeli prostor od vsakega društva in korporacije po trije zastopniki, ki pa jih je bilo toliko, da je bil ves peron na tesno natrpan.

Prihod žalnega vlaka

Točno ob 23. je prispel na postajo izvidniški vlak, ob 23.15 pa je godba intonirala državno himno v znak, da se bliža vlak z najdragocenejšo narodno relikvijo. Vzdolj proge so že prej zaplapolale mnogoštevilne baklje, ki so jih nosili Sokoli. Vse je v tihi pozornosti pričakovalo, da se vlak ustavi. Vlekli sta ga dve lokomotivi, okrašeni s črnimi zastavami. Na pročelju sprednje lokomotive je bil velik napis s poslednjo kraljevo željo: »Čuvajte Jugoslavijo!« V sprednjih vagonih so se vozili gardni častniki in gardno moštvo.

Vlak se je ustavil tako, da je obstal srednji veliki vagon s posmrtnimi ostanki Viteškega kralja tik pred dvorno čakalnico. Vagon je bil ves prevlečen s črnim blagom, levo in desno vrat pa sta bila pritrjena dva velika srebrna križa. V vagonu so tvorili častno stražo oficirji kraljeve garde.

Na katafalku v dvorni čakalnici

Pristopili so generali in civilni dostojanstveniki, ki so dvignili krsto iz vagona ter jo odnesli palogama v dvorno čakalnico. Na krsti so bile položene generalske insignije med svežim cvetjem. Ko so krsto nesli v čakalnico, je bilo po vsem peronu čuti glasno ihtenje. Godba je med tem igrala Chopinovo žalno koračnico.

Za krsto so stopali Nj. Vis. knez Arzen, kontraadmiral Polić, maršal dvora general Dimitrijević, ministri dr. Šumeković, dr. Anđelinović in dr. Novak, predsednik senata dr. Tomasić, podpredsednik Narodne skupščine Popović, francoski mornariški minister Pietri s kapitanom korvete Marianijem in več višjih oficirjev angleške eskadre, ki je pozdravila pokojnega kralja že ob prihodu v splitsko luko.

Ko se je ožje spremstvo poklonilo pokojnemu kralju v dvorski čakalnici, je Nj. Vis. knez Arzen odšel nazaj v svoj

vagon, zastopniki oblasti pa so drug za drugim vstopali v čakalnico, kjer so se v globoki žalosti poslavljali od svojega mrtvega voditelja.

Častna straža ob odru

Ob pol 1. ponoči je bil še ves peron poln oficijelnih zastopnikov, dočim je ogromna množica na velikem trgu pred postajnim poslopjem vztrajno čakala, da se ji dovoli vstop v prostor žalosti. Ob 1. končno se je pričel defile množic, ki bo trajal vso noč.

Ob krsti pokojnega kralja bodo vso noč in jutri do odhoda v Beograd imeli častno stražo vojaki in Sokoli, ki se bodo izmenjevali. V častni straži bodo najprej generali, zatem polkovniki in po vrsti oficirji po činu, tako da bodo končno v njej tudi redovi. Tudi Sokoli se bodo v častni straži izmenjevali na ta način, da bodo najprej na vrsti starešine, njihovi namestniki, vaditelji in ostalo članstvo.

Dočim so nocoj prenesli krsto iz vagona dvornega vlaka v dvorsko čakalnico na zagrebski postaji odličniki, jo bodo jutri prenesli iz čakalnice v vlak nazaj seljaki v narodnih nošah iz zagrebske okolice. To bodo seljaki, ki jih je pokojni kralj leta 1931 ob svojem bivanju v Zagrebu počastil z obiskom v šestih, kjer je prisostvoval v tamonjni cerkvi poroki dveh parov in kjer so mu hrvatski seljaki burno vikali ter ga navdušeno pozdravljali.

Poklonitev Slovencev

Iz Ljubljane se je sinoči ob 22.30 odpeljal poseben vlak. Dasi je bil odhod zelo pozno razglašen, se je vendar zbralo več sto potnikov iz same Ljubljane, potem pa so se na vseh postajah vstopali novi potniki. V Zidanem mostu so se priključili štajerci, ki so prispeli vse od Maribora nizdol, tako da je obsežna garnitura posebnega vlaka pripeljala v Zagreb nad 600 Slovencev h katafalku ljubljenskega kralja. Precej Slovencev, zlasti onih iz Posavja, pa je že prej z rednimi vlaki odpotovalo v Zagreb.

Prenos po radiu

Sprejem Viteškega kralja v Splitu in Zagrebu so večeraj jutraj in zvečer prenašale vse štiri jugoslovanske radijske oddajne postaje: Ljubljana, Zagreb, Beograd in Sofija. Milijoni južnih Slovanov v obeh bratskih državah so imeli na ta način priliko, da so poslušali pretresljivi pozdrav, ki ga je domovina prozila največjemu sinu južnih Slovanov, ko ga je mrtvega sprejemala v svoj objem. Iste postaje bodo danes ob 12.30 prenašale tudi slovo od Zagreba.

Inozemska zastopstva pri pogrebu v Beogradu

**Pričakujejo se državni poglavarji kralja Boris in Karol
ter prezident Lebrun — Močno odposlanstvo bratske
češkoslovaške vojske — Delegacije pošljejo tudi fran-
coska, angleška, rumunska, turška in grška vojska**

Beograd, 17. oktobra. Vlada sprejema neprestano nove prijave delegatov tujih suverenov, vlad in parlamentov, ki se bodo udeležili pogrebnih svečanosti.

Češkoslovaško delegacijo je vodil kot posebni zastopnik prezidenta Masaryka predsednik češkoslovaške vlade Jan Malypetr. Vlado bodo zastopali ministri dr. Beneš, Bohuslav Bradáč in dr. Ivan Derer. Dr. Beneš se bo pripeljal v Beograd direktno iz Pariza, kjer se je udeležil pogreba francoskega tovariša in prijatelja, ministra Barthouja. V češkoslovaški delegaciji bo tudi močno zastopstvo češkoslovaške vojske, ki ga bo vodil generalni inspektor general Jan Sirovy z načelnikom glavnega generalnega štaba armijskim generalom Ludvikom Krejčijem. Češkoslovaško vojsko bosta zastopala kombiniran bataljon češkoslovaške pehote in zastopnikov vseh vrst orožja ter častna četa 48. pešneke »Jugoslavija« iz Beneševa, ki bo prispela s seboj tudi polkovno zastavo, poklonjeno polku od pokojnega kralja Aleksandra. Jutri bo prispela na letališče v Zemunu tudi eskadrila češkoslovaških letalcev, ki bo sodelovala pri vseh pogrebnih svečanostih skupno z jugoslovenskimi, francoskimi in rumunskimi letalskimi oddelki.

Angleškega kralja bo zastopal princ Jurij, vladu pa angleški poslanik na našem dvoru Henderson. Angleško vojsko bo zastopala četa angleških mornarjev, ki je že na potu iz Splita v Beograd.

Snoč je krenila iz Ankare oficijelna turška delegacija, ki jo vodi zunanji minister Ruždžij bej. V delegaciji je tudi več generalov in najuglednejših predstavnikov turškega političnega življenja. Predsednik turške republike bo zastopal njegov prvi adjutant Dželal bej. Pogreba se bo udeležila tudi četa turške pehote kot zastopnica turške vojske.

Jutri zjutraj bo odpotovala iz Aten v Beograd posebna grška delegacija, ki jo vodi zunanji minister Makistos. V delegaciji so med drugimi viceadmiral Ikonomo, armijski general Napagos, večje število višjih uradnikov zunanje ministrstva ter posebna delegacija grške vojske, sestavljena iz oddelkov republikanske garde, oddelka mornariške podoficirske šole z

godbo in mornarjev z onih vojnih ladij, ki so spremljali lani kralja Aleksandra na njegovem potovanju na Krf.

Italijanskega kralja bo zastopal princ Rimone Savojski-Aosta, vojvoda Spoletski, z zastopniki kraljeve civilne in vojaške hiše. Pogreba se bo udeležila tudi posebna delegacija italijanskih generalov kot zastopnikov italijanske vojske.

V imenu francoskega naroda se bo udeležil pogreba osebno predsednik francoske republike Lebrun v spremstvu maršala Petaina in ministra vojne in mornarice Pietrija, ki je spremljal s križarko »Colbert« posmrtno ostanke pokojnega kralja na njegovi poslednji poti v domovino. Pogreba se bo udeležila tudi posebna četa 150. polka iz Verduna, ki bo zastopala francosko vojsko. Poleg delegacije francoske vojske bo prišla na pogreb tudi posebn. na letalska delegacija, v kateri bo 10 izvidniških, 10 lovskih in eno štirimotorno bombarderno letalo. Francosko mornarico bo zastopala delegacija 120 mornarjev vojnih ladij, ki so spremljali »Dubrovnik« v Split.

Pričakuje se tudi prihod rumunskega kralja Karola, če pa bo zadržan, ga bo zastopal princ Nikola. Rumunsko vladu bo zastopal zunanji minister Titulescu z vojnimi ministrom generalom Angelescu in ministrom Franasovicem. Z močno delegacijo bo zastopala tudi rumunska vojska, ki bo poslala poleg čete gardnega polka kralja Aleksandra še kombinirano četo, sestavljeno iz vseh vrst rumunske vojske. Pogrebnih svečanosti se bo udeležila tudi eskadrila rumunskih letal.

Pogreba se bo najbrž udeležil tudi sam bolgarski kralj Boris. V primeru njegove odsotnosti ga bo zastopal princ Kiril. Bolgarsko delegacijo bo vodil zunanji minister general Botev, v delegaciji pa bodo tudi vsi oficirji, ki s obili ob priliki nedavnega obiska našega kraljevskega para v Sofiji dodeljeni v službovanje pokojnemu kralju Aleksandru.

Belgijskega kralja bo zastopal eden izmed članov belgijske vladarske hiše, čegar ime pa doslej še ni bilo sporočeno.

Predsednika poljske republike bo zastopal general Boleslav Długosewski, ki bo prispel v spremstvu več oficirjev.

Beograd v pričakovanju svojega mrtvega ljubljence

**Vse prebivalstvo se pripravlja, da na čim bolj svečan
način sprejme truplo Viteškega kralja**

Beograd, 14. oktobra v. Prestolnica se mrazno pripravlja, da čim dostojneje sprejme posmrtno ostanke Viteškega kralja. Vse ulice imajo žalno obleko. Danes ni v Beogradu hiše, raz katero ne bi vihrala črna zastava. Hiše, ki leže ob poti, kjer se bo pomikala poslednja povorka pokojnega junaka kralja, se še posebno odejavo v črno žalno odelo, ker so meščani pričeli spontano drapirati tudi stanovanjska okna hiš s črnimi okvirji in slikami pokojnega kralja.

Naravnost pretresljive je pogled na beograjske izlozbe, in to od izlozob največjih in najeleгантnejših trgovin pa do malih branjarij. Trgovine naravnost tekmujejo med seboj, katera bo lepše in častneje poveljala spomin velikega kralja. Nameščenci mestne električne centrale so pričeli že v nočnih urah ovijati vse častne svetilke in obločnice s črnim florom, ki bodo gorele več čas, kar bo ležal preminuli vladar na mrtvaškem odru v svoji prestolnici, ki ga je naravnost obžalovala. Posebno turobno bodo okrašene od strani mesta one ulice, po katerih se bo kretala žalna povorka, predvsem Terazije, kjer se je pokojni kralj tolikokrat navdušeno pozdravljal od svojih zvestih Beograđanov, spremljal med svojim narodom.

Naval od zunaj je že sedaj ogromen! Vsi vlaki, ki prihajajo v Beograd, so prenapolnjeni. Ni je menda že danes družine v Beogradu, ki ne bi imela vsaj enega, če ne več gostov, ki so prihiteli, da se poslednjič poklonijo Viteškemu kralju. Odbor za pogreb je rekrutiral za sebe vse hotelske prostore, gacije iz inozemstva, ki se priključajo v vedda bo mogel prenočiti mnogoštevilne dele- no večjem številu. Gotovo je že sedaj, da bo udeležba naroda na pogrebu tako ogromna, kakršne do danes še ni videla Jugosla- vija.

Češkoslovaška žaluje

**Smrt kralja Aleksandra je globoko presunila ves češko-
slovaški narod, ki deli bol bratskega naroda**

Praga, 14. oktobra. AA. Od dneva maršalske tragedije, ki je uničila življenje kralja Aleksandra, živi ves češkoslov. narod v globoki žalosti. Izjemno sočustvuje s tugo svojih jugoslovenskih bratov. Kralj Aleksandra je bil zvest prijatelj češkoslovaškega naroda in zato so ga vsi češko-slovaški sloji visoko cenili in ljubili. Šele zdaj, po njegovi smrti, pa se šele vidi, kaj je bil pokojni kralj Aleksandra za Čehoslovake. Tu ne gre za uradne izjave so- žalja in žalosti, ki se izkazujejo tuji vladarjem. Smrt kralja Aleksandra je globoko presunila od prvga do zadnjega in ranila njegova najintimnejša človeška in slovan- ska čustva. Solze, ki so se te dni polivale v oči mnogih Čehoslovakov, so prihajale iz bratskih src, ki iskreno objokujejo kralja Aleksandra kot da je iz njihove krvi in mesa. Nikjer na svetu smrt blagopokojnega kralja ni tako globoko ranila kakor na Češkoslovaškem. Praga je ovita v globoko žalje za jugoslovenskim kraljem. Praski li- sti pislo o življenju kralja Aleksandra in o veličini njegove žrtve. Težko je najti kulturno društvo ali rodoljubno ustanovo, ki se ga ni spomnila s spominsko sejo.

Na dan pogreba bo Praga žalovala za pokojnim kraljem z enako ljubeznijo kakor ves jugoslovenski narod. Pred starodavno prasko občino bodo stali pod vednim nebam tisoči in tisoči praskih meščanov, da dajo pokojnemu kralju-mučniku zadnjo čast in da iz ust svojih voditeljev slišijo, kakšno je bilo življenje in smrt kralja Aleksandra. Manifestirali pa bodo tudi svojo vero v bodočnost močne Jugoslavije in v večno prijateljstvo češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda.

Kralj Aleksander spada v češkoslovaško zgodovino in bo odslej živel v češko-

Beograd, 14. oktobra v. Ker je preložen odhod posebnega dvornega vlaka s posmrtnimi ostanki pokojnega kralja Junaka iz Zagreba na jutri ob 13. popoldan, bo prispel vlak v Beograd šele kasno zvečer. Poleg tega je treba računati s tem, da bo imel dvorni vlak najbrže večjo zamudo, ker se ne bo ustavil samo na že določenih postajah, nego bo vozil z zelo zmanjšano brzino skozi vse večje postaje, na katerih bo zbrani narod izkazal poslednjo čast svojemu tako tragično preminulemu vladarju. Po poročilih s postaj ob progi Zagreb-Beograd ni niti ene postaje, ker ne bo zbranih na tisoče ljudi, da se poslove od kralje Zedinitelja.

Zaradi poznega prihoda dvornega vlaka na beograjsko postajo se ne bo vršil v Beogradu noben večji sprejem. Posmrtno ostanke bodo pričakovali na kolodvoru samo člani kraljevske hiše, kraljevi namestniki, predsednik vlade Nikola Uzunović s člani vlade ter predstavništva obeh zbornic. Takoj za tem bodo odpeljali krsto gardisti v stari dvor, odnosno Saborno cerkev, o čemer bo padla odločitev v teku današnjega dne.

Zaključne svečanosti na Oplencu

Beograd, 14. oktobra v. Po dosedanjih dispozicijah se bodo končale oficijelne pogrebne svečanosti v Mladenovcu po prenosu krste iz dvornega vlaka s posebnim avtofurgonom. Od Mladenovca dalje bodo spremljali krsto na avtomobilih samo člani kraljevskega doma, kraljevi namestniki, kraljevska vlada, predsedništvi obeh zbornic in zastopniki tujih suverenov in vlad. Zaključnih pogrebnih obredov v zadružbni na Oplencu se bodo udeležili poleg navedenih odličnikov tudi zastopniki seljakov iz Topole, kjer je Viteški kralj Aleksander Zedinitelj prebil marsikatero uro počitka po težkih vladarskih poslih.

slovaškem spominu poleg drugih njegovih velikih sinov.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Zastopanje češkoslovaške vojske zaradi smrti kralja Aleksandra se bo pokazalo tudi na narodni praznik 28. oktobra. Tega dne odpadejo vse povorke, svečanosti, zabave in športne prireditve.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: V ponedeljek odlete tri letala čez Zagreb v Beograd, kjer bodo prisostvovala pogrebu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Iz Prage poide v Beograd več posebnih vlakov s sokolskimi delegacijami in drugimi češkoslovaškimi udeleženci na pogrebu blagopokojnega kralja Aleksandra.

Prasko Sokolstvo

Praga, 14. oktobra. AA. ČTK poroča: Prasko Sokolstvo je priredilo spominsko svečanost za blagopokojnega kralja Aleksandra in Louisa Barthouja. Prisostvovali so ji predsednik parlamenta, člani diplo- matskega zbora, odposlanec predsednika Masaryka, zastopniki praskih občine in raznih rodoljubnih društev ter mnogi prijatelji. Iji Jugoslavije in Francije. Predsednik praskega Sokola dr. Bukovski je v izbranih besedah očrtal plemenito osebnost blago- pokojnega kralja Aleksandra in obsojil zločin, ki je iztrgal Jugoslaviji in Franciji njena najboljša delavca za mir.

Spominska svečanost v Varšavi

Varšava, 14. oktobra. AA. Pat poroča iz Krakova: Tukajšnje poljsko-jugoslovensko društvo je priredilo svečano spominsko slovesnost za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Spominski govor je imel prof. Walter,

bilo mogoče rešiti. Po izpovedi sosedu so orožniki ugotovili, da je bil ogenj podtak- njen. Sosed je videl v objemu teme hoditi nekoga tam okrog z lučjo, nakar je kmalu izbruhnil požar.

Na pomoč pozvani so prispeli gasilci iz šiške z avtom, nadalje z Ježice, iz Stožice in Črnuč, alarmirani so bili tudi ljubljanski gasilci, ki jim pa ni bilo treba stopiti v akcijo; ogenj je že opravi svoje in so ga tam zbrani gasilci lokalizirali, da je tako ostala domačija neprizadeta. Škoda je prav znatna.

Premestitve v prometni službi

Beograd, 14. oktobra p. Premesteni so: poštni uradnik Franc Cingelj iz Ljubljane v Radovljico, železniški uradniki Peter Bolha, Roza Stajner in Ljudevit Kljun z gor- renjskega na glavni kolodvor v Ljubljani, postajenačelnik Anton Pevec iz Ortneka v Ljubljano glavni kolodvor, postajenačelnik Fran Kumer iz Radohova vasi k prometno-komercialnemu oddelku na ljubljanski direk- ciji, prometnik Fran Ramovec iz Ra- dovlice na Jesenice, prometnik Leopold Zavadlav iz Maribora k prometno komercial- nemu oddelku pri ljubljanski direkciji, prometnik Stanislav Pirjevec iz Zaloga v Ljubljano glavni kolodvor, prometnik Vladimir Medvedšek z Bleda-jezero v Maribor-glav- ni kolodvor, oficijal Fran šinkovec iz Zida- noga mesta v Ljubljano glavni kolodvor, prometnik Jožef Rezar s Pragerskega za postajenačelnika v Ortnek in prometnik Fran Trojar iz Kraljevice-Prelog za posta- jenačelnika v Radohovo vas.

Igra usode

Pariz, 14. oktobra. AA. »Matine« poroča, da je vrtil operater Dascome, ki je posnel ves potek marsileškega atentata, preminul. Med atentatom je ostal nepokrovan, čeprav je mimo njega švignilo kakih 10 kro- gel. Včeraj pa ga je dohitela smrt zaradi možganske kapi.

Ogenj na Barju

Ljubljana, 14. oktobra. Menda si je neznanj požigale, ki že dolgo strahuje Barje in vso njegovo bližnjo okolico, izbral prav soboto za svoje zločinski delovanje. Ze nekajkrat je gorelo na Barju, na Ilovici in ob Dolenjski cesti ravno ob sobotah in tudi večeraj smo imeli na Barju ogenj. Gorelo je na Knezovem stradunu 43, in sicer je zapel rdeči petelin na dvojnem kozolcu posestnice Marije Kadunčeve. Goreti je začelo okrog 8. in so takoj prihiteli na pomoč gasilci z Barja, z Rudnika, poklicni z motorno brizgalno iz Ljubljane, pa tudi z Laverce. Kozolca, ki je bil natrpan s krmom in senom, sicer niso mogli rešiti in je pogorel do tal, pač pa so obvarovali katastrofe stanovanske hiše, ki stoji le kakih 10 m stran in so jo plameni že lizali. Škoda znaša okrog 20.000 Din, posestnica je pa bila zavarovana pri zavarovalnici. Gasilci so se že okrog 22. vrnili.

Velik požig v Savljah

Ljubljana, 15. oktobra. Sinoči okrog 23. ure se je pričelo na se- verni strani Ljubljane nebo krvavo žariti. Ljubljancani ki jih je bilo ta čas še precej na ulici so požar opazili in po sami smeri lahko ugotovili, da gori v Savljah. Telefonično obvestilo je to potrdilo. Gore- lo je pri uglednem posestniku Velkavruhu, št. 26 v Savljah, po domače pri Suncu. Domačija stoji na polju, ki meji na Savo in je bolj na samem. Ognjeni zubli so plnili iz gospodarskega poslopja. Črnuški orožniki so bili na mestu in so ukrenili vse potrebno za omejitve požara. Gospo- darskega poslopja samega, ki je bilo do vrha polno sena in drugega, pa seveda ni

KAKO JE DALMACIJA SPREJELA MRTVEGA ČUVARJA JADRANA

Podrobno poročilo o mogočnih in turobnih svečanostih v Splitu — Bili so trenutki, ki jih ni mogoče pozabiti

Split, 14. oktobra. r. Jugoslovensko Primorje je danes na prirčen način izkazalo spoštovanje in ljubezen čuvarju Jadrana, mučeniku kralju Jugoslavije, katerega so roke njegovih vernih mornarjev s križarke »Dubrovnik« položile na jugoslovenska tla v Splitu, na Pomolu majorja Stojana.

Ljudstvo se zbira

Vso preteklo noč so bile ceste, ki vodijo proti Splitu, nenavadno živahne, vse zadržane z vozovi, pešci, tovornimi in osebnimi avtomobili. Ceste od Sinja, Vrljke, Knina, Imotske Krajine in vseh drugih daljnih in bližnjih krajev so bile polne ljudi, od katerih so mnogi vso noč pešali v največji tišini ter so šele ob zori prispeli v Split ali pa se ustavili spotoma ob železniški progi, da bi vsaj tako pozdravili svojega narodnega kralja na njegovi zadnji poti skozi te kraje.

Dvanajst posebnih parnikov je pripeljalo v Split nešteto tisoč potnikov s severa in juga ter z vseh otokov. Mimo morja, krasen dan in velika disciplina potnikov so omogočili, da so se mogle ladje obremeniti s trikratnim normalnim številom potnikov. Turobno voličasten je bil pogled na veliki potniški parnik »Kralj Aleksander«, ki je bil ves v črni in ki je pripeljal na tisoče potnikov iz Dubrovnika in okolice. Na stotine ribiških čolnov in večjih ribičkih ladij je že opolnoči krenilo na široko morje in tam zažgalo cele sode smole, tako da so vsi ti čolni kot velike bakle svetili ob poti koder je plul »Dubrovnik«.

V teku noči, zlasti pa proti jutru so se zbirale v Splitu nepregledne množice naroda iz Primorja in Zagorja, tako da so imeli reditelji pod vodstvom starešine splitske »okolice župe dr. Bujčica obilo posla. Toda ljudje so bili tako disciplinirani, da ni nikjer prišlo do najmanjše zmede in ves razpored ogromnih množic se je izvršil v miru in tišini.

Naša vojna mornarica svojemu mrtvemu poveljniku

Se ponoči je odplula iz splitske luke jugoslovenska vojna mornarica, ki se je zbrala tu k sprejemu svojega mrtvega in ljubljenega vrhovnega poveljnika. Vojne ladje »Zmaje«, »Dalmacija«, »Galeb«, »Kobac«, »Jastrebo«, »Sokole«, štiri torpedovke bojna čolna »Uškok« in »Četnik« podmornice »Osvetnik«, »Hrabri«, »Šmeli« in »Nebojša« ter vse druge ednice naše vojne mornarice so šle nasproti »Dubrovniku« in francoski eskadri, da jih kot častna straža spremlijo v Split. »Dubrovnik« so spremljale francoske vojne ladje »Colbert«, »Duquesne«, »Gerhault«, »Vautout«.

Mogočen žalni oltar

Ze rano pred 6. uro je bilo na Pomolu majorja Stojana vse pripravljeno za sprejem. V sredini pomola je bila zgrajena prekrasna kapela v starem klasičnem stilu v obliki visokega stopnišča, obdanega od štirih visokih stebrov, vrh katerih gore plamenice v velikih žarah. Sredi tega, okrog 6 m visokega stopnišča je bil postavljen baldahin in pod njim katafalk na visokem odru. Na stopnicah ogromnih dimenzij so bili razvrščeni nešteti venci in med njimi cvetje, ki so ga donosali seljaki z jadranske obale. Na pomolu okrog katafalka so bili postavljeni številni, do 15 m visoki stebri, raz katere plapolajo žalne zastave in vrhu katerih gore bakle. Na baldahinu sta vitkana zlata kraljevska krona in državni grb. Čarobno tužen je bil pogled, ko so vso noč in v rano zoro plapolali ogromni plameni in razsvetljevali okolico ter odsevali v morskimi gladini. Ves prostor okrog katafalka ter vsa pot do železniške postaje sta bila pokrita s preprogami. Na postajnem poslopju so prebili zid in zgradili velika častna vrata, vsa odeta v črmino. Prav tako je ves kolodvor ovit v črmino. Skozi ta vrata je vodila poslednja pot Čuvarja jugoslovenskega Jadrana.

Častne straže vojaštva in Sokolstva

13. pešpolk »Hajduk« pod poveljstvom polkovnika Varjačica je v polni bojni opremi postavil častno stražo. Razpored je bil

zelo slikovit, tako da so čete tega sinjskega polka tvorile špalir ob vsej poti, koder je krenila povorka naroda, ko je defilirala mimo krste. Na južni strani pomola, koder je pristal »Dubrovnik«, je bil zgrajen most, po katerem so s krova prenesli krsto na obalo. Tu je bila tudi godba 13. pešpolka. Na levi strani mosta je tvoril špalir oddelek mornarjev v bojni opremi. Poleg pomola je bilo razporejeno članstvo splitske sokolske župe, za njim pa rezervni oficirji v uniformah s čeladami.

Prihod dvornega vlaka s knezom Arzenom

Ob 5.40 je bilo slišati s postaje rezka vojaška povelja: Mirno. Pozdrav na desno. Prispel je dvorni vlak s katerim se je pri-

ko. Ko je »Dubrovnik« prispel v luko, so zaphule za njim tudi ostale edince jugoslovenske vojne mornarice ter napravilo špalir okrog njega, dočim so francoske vojne ladje ostale pred lukom, kjer so bile tudi štiri križarke angleške sredozemske mornarice z admiralsko ladjo »Queen Elisabeth«.

Nepozabni trenutki

Istočasno z mornarico so prispeli nad Split iz Divulja hidroavtoni, in sicer v prvi skupini lovski letala, nato izvidniška in za njimi težka bombarderska letala. Na krilih so imela dolge črne zastave, ki so se mrko odražale na nebu. Ob pojavu »Dubrovnika« so zagrmeli v pozdrav mrtvemu čuvarju Jadrana topovi na Sustjepa-

zastopnikov vlade in Narodnega predstavništva. Ob tej priliki so krsto odprli. Knez Arzen in vsi navzoči so bili gl-boko ganjeni, ko so zagledali kraljev obraz. Pokojna kralj izgleda kakor da bi spal.

Protokol so podpisali Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič, trije ministri, predstojnik senata, podpredsednik Narodne skupščine, ban primorske banovine, in komandant »u.« a »Dubrovnik« Pavič. Protokol je bil napisan v šestih izvodih ter je bil izročen predsedniku senata, ki ga je odpeljal v Beograd.

Prenos krste na katafalk

Po podpisu protokola so prenešli oficirji »Dubrovnik« krsto na splitsko obalo. Godba je med tem svirala državno himno. Z ladij so grmeli topovi, zvonovi v mestu so zvonili, združeni zbor splitskih pevcev, nad 150, pa je zapel žalostnko »Pokoju mu večni«.

Zadnji defile množice

Krsto so mornarji odnesli po stopnicah ladij na katafalk, postavljen ob obali. V tem trenutku so pristopili h krsti pravoslavni svečeniki s dalmatinskim vladfko dr. Djordjevićem iz Šibenika na čeln in izvršili nad truplom pokojnega kralja ope-

Množica v sprevedu je ves čas defilirala mimo krste v vrstah po 16 ljudi. Ljudje so prihajali solznih oči in z robcem v rokah, ženske so glasno plakale, zlasti pa je bil ganljiv trenutek, ko je prišla deca ženskih šol, glasno jokajoč.

Krsto odnesejo v vlak

Bilo je že ob 9.45, ko defileja še ni bilo konec, zaradi česar so ga ustavili, da bi se mogel spreved na železniško postajo izvršiti po programu.

Sokoli so dvignili krsto s katafalka ter jo položili na nosilke in pomagali nositi jo osmim dostojanstvenikom na postajo. Krsto so nosili ban Jablanović, bivši splitski mestni načelnik Račić, sedanji splitski mestni načelnik Karbočić, seljaka Duje Krstujević in Fran Blić, generala Tomić in Todorčević ter kontreadmiral Polić.

Ko je spreved prispel na postajo, je častna straža francoske mornarice z godbo in zastavo križarke »Colbert« pozdravila poslednjič pokojnega kralja. Skozi vrata so prispeli na peron za krsto vsi ostali odličniki. Na postaji je že čakal posebni dvorni vlak, v katerem je bil tretji vagon določen za prevoz krste. Vagon je bil ves ovit v črno ter je imel štiri bele križe po dva na dva na vsaki strani. Krsto so položili na majhen piedestal v vagonu, ob njej pa so se postavili oficirji kot častna straža.

S splitske postaje je odšel vlak točno ob 10.15.

Od Splita do Zagreba

Zagreb, 14. oktobra. Na poslednji poti pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedimtelja proti Beogradu je narod ob vsej železniški progi izkazoval poslednjo čast. Od Splita pa do Zagreba so bile zbrane ob železniški progi ogromne množice, ki so se nemo, odkritih glav in plakajoč poslavljale od svojega nepozabnega vladarja. Od splitske postaje pa do Kaštele so stali ljudje na obeh straneh proge v nepretrganem špalirju, v glavnem seljaki, ki so imeli s seboj cerkvena bandera, prižgane sveče in križe. V Perkoviću se je zbralo nad 3000 ljudi. Vse železniške postaje so ovite v črno. V Gospiću je bilo zbranih nad 15.000 obkolanih Ljčanov, ki so se razvrstili na postaji in vzdolž proga.

Dr. Korošec ob kraljevi krsti

Split, 14. oktobra. Sprejemu mrtvega kralja Aleksandra v Splitu je prisostvovala tudi skupina bivših ministrov, med njimi dr. Anton Korošec, ki je izjavil zastopniškom tiska: »Kadar nad mrtvim kraljom plaka vsa Jugoslavija, se vse pozablja. Treba je delati in živeti za kralja«.

Bolgarsko prijateljstvo in Mala antanta

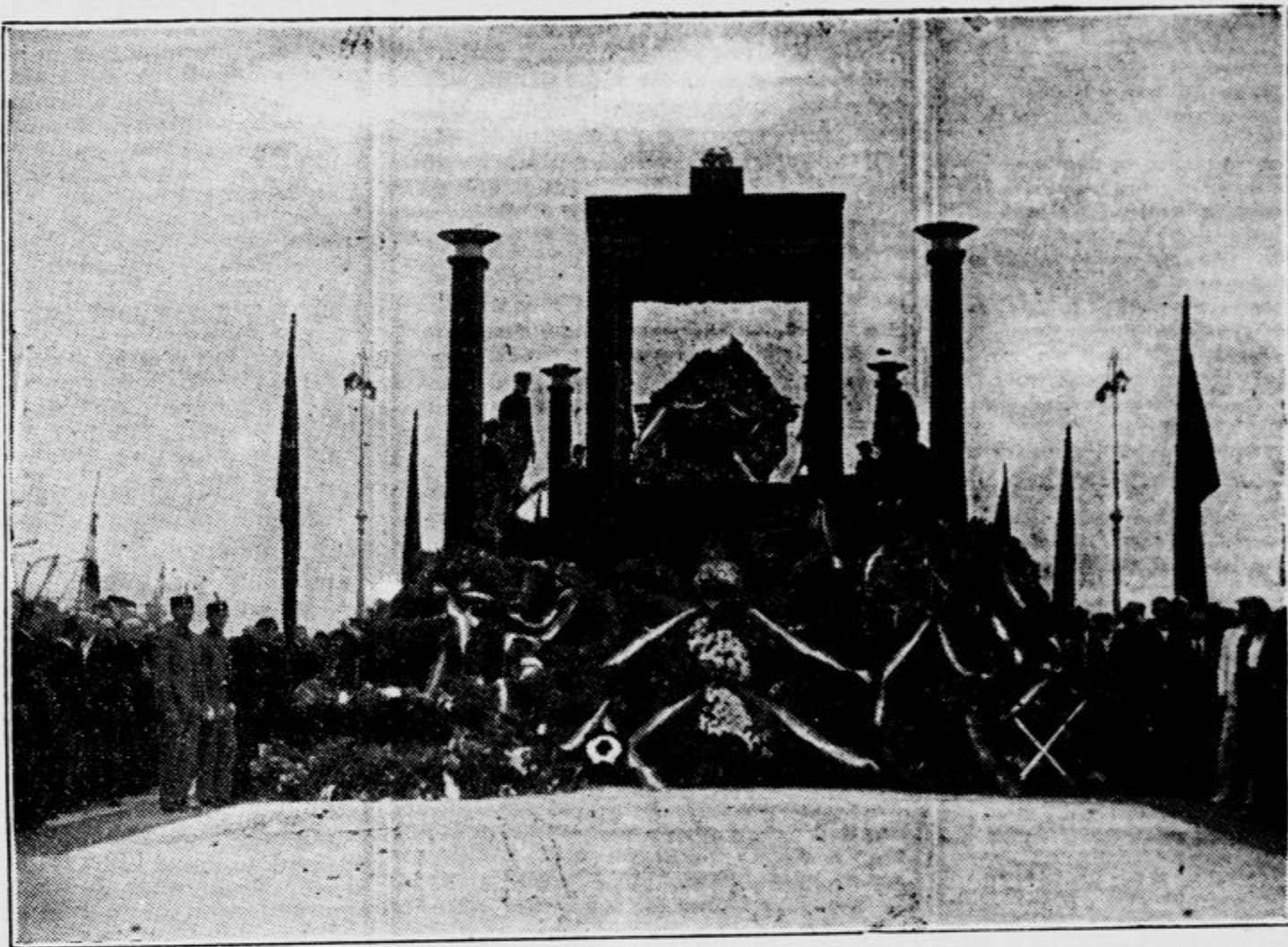
Sofija, 14. oktobra. p. Sofijski listi pišejoje beograjski konferenci Male antante veliko važnost in neglašajo, da se bo ob tej priliki še prav posebno manifestirala enotnost držav Male antante v mednarodni politiki. S posebnim zadovoljstvom naglašajo, da se bo na tej konferenci še posebej podčrtalo prijateljstvo med Bolgarijo in Jugoslavijo ter vso Malo antanto in da se bo na tej konferenci Male antante Bolgarija prvič obravnavala kot prijatelj-država.

Novo kokarde vojske

Beograd, 14. oktobra. p. Ministrstvo za vojsko in mornarico je izdalo naredbo, po kateri mora vse vojaštvo v najkrajšem času zamenjati sedanje kokarde, ki nosijo monogram pokojnega kralja Aleksandra, s novimi kokardami z monogramom Nj. Vel. Petra II. Predpisana je točna oblika nove kokarde. Kokarda ima črno »P«, krasno in umetniško izdelano, nad njo kraljevska krona, v sredi črke pa rimske II.

Žalno zborovanje mariborskega ženstva

bo jutri v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v veliki kazinski dvorani. Vabimo vse mariborsko ženstvo. Strahoviti udarec usode naj nas združi vse. — Žensko društvo.

Katafalk na splitski obali, v katerega sa za par ur položili truplo Viteškega kralja, so od useh strani obložili z venci in šopki

peljal Nj. Vis. knez Arzen, stric pokojnega kralja, v uniformi armijskega generala z lentjo Karadjordjeve zvezde. V njegovem spremstvu so bili maršal dvora general Dimitrijevič, predsednik senata dr. Ljubomir Tomašić, ministri dr. Novak, dr. Šumenković, dr. Andjelinovič, na kolodvoru pa so ga pozdravili tudi splitski ban dr. Jablanović, podpredsednik Narodne skupščine dr. Kosta Popović, komandant vojne mornarice kontreadmiral Polić in drugi odličniki.

Povorka vojnih ladij

Jugoslovenska vojna mornarica, ki »plula« »Dubrovniku« naproti, se je srečala z njim v splitskem prelivu, se mu tu priključila in ga spremljala do luke. Na čelu te izredne pomorske povorke sta plula dva bojna čolna. Sledile so tri torpedovke. Na levi strani je plula vojna ladja »Zmaje« z dvema minonoscema. Na desni strani pa vojna ladja Dalmacija z dvema minonoscema. Na obeh straneh minonoscev je plula po ena podmornica. Za njimi je plul »Dubrovnik« z mrtvim kraljem, za »Dubrovnikom« pa v večji razdalji štiri francoske križarke. V tej formaciji je »Dubrovnik« priplul v splitsko luko. Na vhodu v luko so se edince vojne mornarice razdvajale in napravile špalir »Dubrovniku«, ki je nato počasno in dostojanstveno zaplul v lu-

ku. Istočasno je oddala častno salvo, tudi angleška vojna mornarica. Vsa posadka vseh ladij pred in v splitski luki je bila v paradenem redu, razvrščena na krovih.

Baš v trenutku, ko je »Dubrovnik« priplul v splitsko luko, je jutranje solnce prodrla skozi meglo ter obsijalo mrtvega kralja in vso tisoč in tisočglavo množico, ki je prišla, da ga pozdravi. Bil je trenutek, ki ga ne bo nihče pozabil, kdor ga je doživel. Med množico je vladala grobna tišina, slišati je bilo samo brnenje letal, grmenje topov in lahko valovanje morja. V tem so zazvonili zvonovi v vseh splitskih in okoliških cerkvah. Ko se je »Dubrovnik« približal pomolu, se je jasno videl s svetjem okložen katafalk pod zadnjim topom, na katerem je bila položena krsta, na njej pa generala kapa in kraljeva sablja.

Prevzem kraljevega trupla

Čim je »Dubrovnik« pristal ob pomolu, je komandant Pavič, ki je spremljal kralja Aleksandra I. pri odhodu v Francijo in sedaj nazaj v domovno »stopil z ladije ter podal raport Nj. Vis. knezu Arzenu in se pozdravil z ostalimi odličniki.

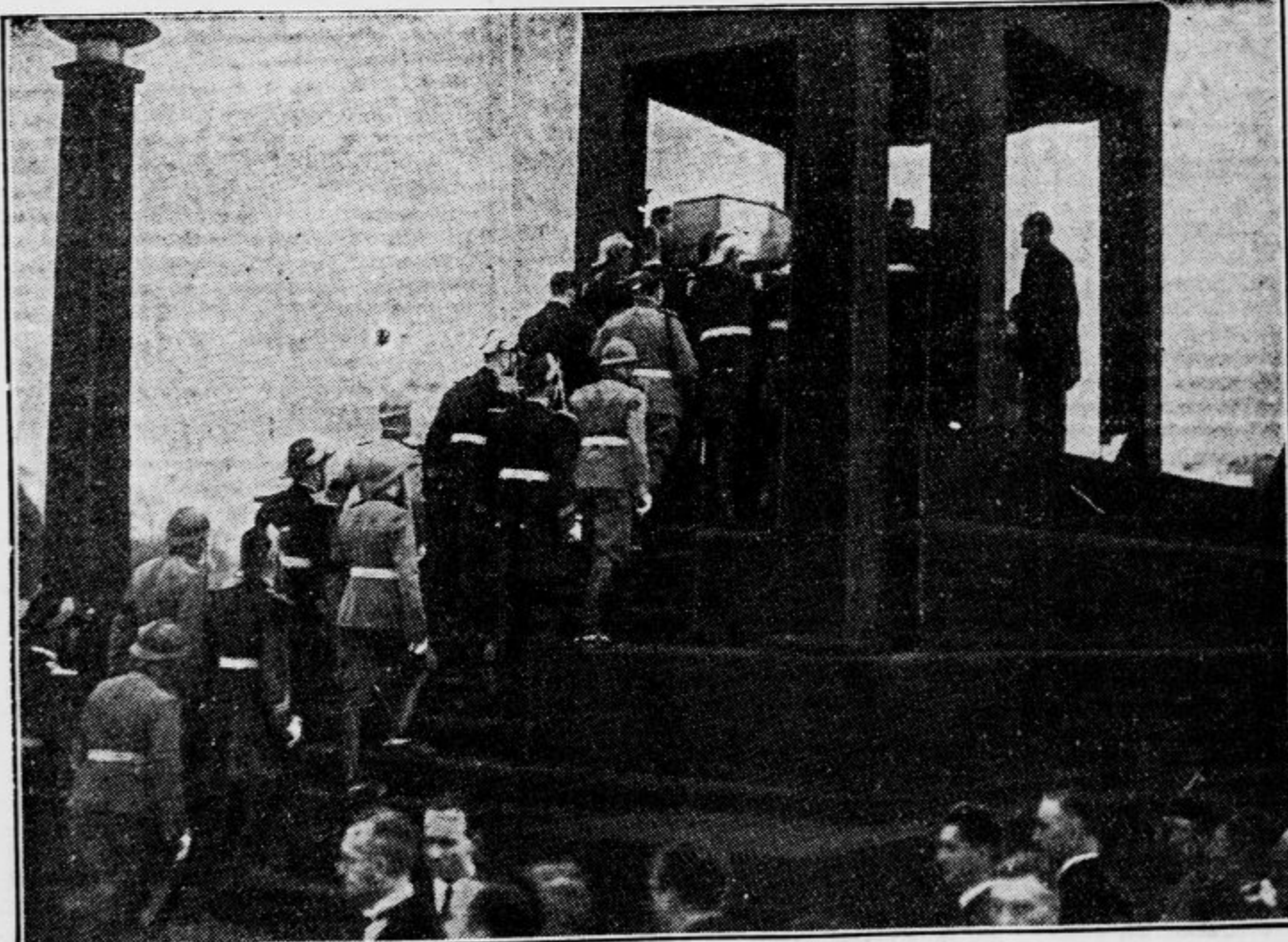
Nato so Nj. Vis. knez Arzen, maršal dvora general Dimitrijevič, ministri, predsednik senata dr. Tomašić, podpredsednik Narodne skupščine Popović ter ban Jablanović odšli na ladjo. Tu je komandant Pavič izročil s posebnim protokolom mrtvo truplo pokojnega kralja v roke kneza Arzena ter

la. Mornarji in vojniki so poslušali molitve odkritih glav, pevski zbor »Šumadija« pa je pel žalno pesem. Nato je opravila molitve še katoliška duhovščina s splitskim škofom dr. Bonefačićem na čelu.

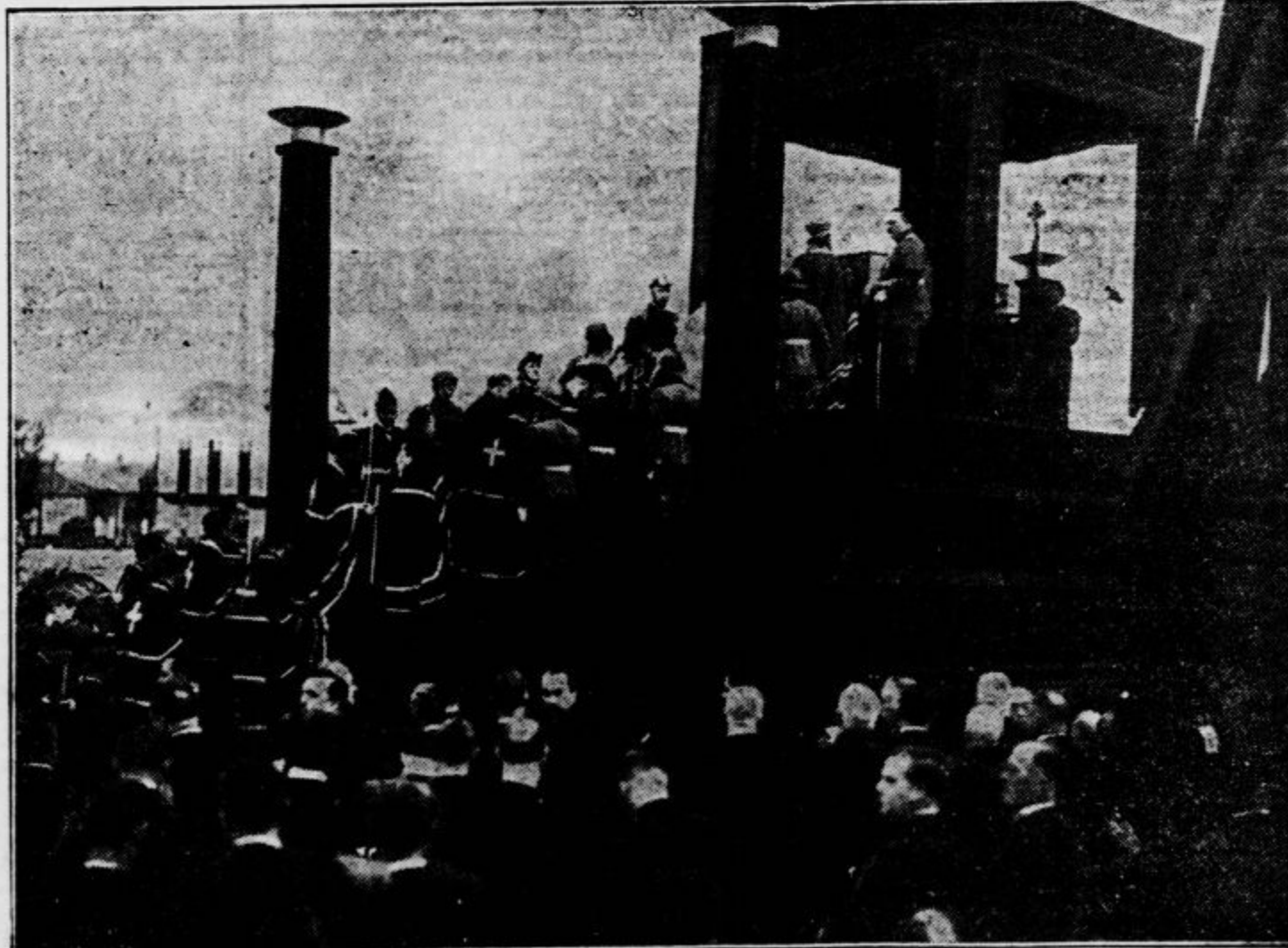
Po cerkvenih obredih se je pričel pomikati po programu v vzornem redu spreved množice raznih društev in korporacij, da defilirajo pred mrtvim vladarjem. Med opelkom sta prispela z vojne ladje tudi komandant angleškega sredozemskega vojnega brodogovja admiral Fisher ter kontreadmiral Forbes s štabom svojih oficirjev. Prisoten je bil tudi francoski mornariški minister Pietri v spremstvu komandanta francoske eskadre Gensula in njegovoga štaba. Ob krsti so stali kot častna straža štirje oficirji kraljeve garde s potegnjenimi sabljami. Na levi strani katafalka so stali štirje dalmatinski škofje, za katafalikom pa sinjski Alkari, oblečeni v svoje narodne noše, bogato okrašeni s srebrnim in zlatom.

Deputacije, ki so prihajale v sprevedu mimo krste, so neprestano prinášale vence, tako da je bil ogromen katafalk kmalu s njimi salkrit. Zlasti velik vенеec je položilo društvo »Marjan«, ki ga je moralo nositi osem ljudi. Tudi angleška mornarica je položila pred krsto venec, ki je bil ves iz rdečih nageljev.

Med tem ko je ogromni spreved defilirao mimo krste, so v zraku neprestano krošila letala in v tem času je prispela tudi letalska eskadrila iz Mostarja.

Krsto nosijo v Splitu na katafalk. Za njo stopajo Nj. Vis. knez Arzen, reprezentanti francoske in angleške mornarice ter najvišji jugoslovenski odličniki

S katafalka odnašajo krsto med špalirjem duhovščine in svetnih predstavnikov. Prenesli so jo v vlak, ki jo je odpeljal v Zagreb

Zvestoba naše vojne sile

Vojni minister je zapovedal vojski in mornarici, da varuje spomin na najvećega junaka in zvesto izpolnjuje prisegu kralju Petru II.

Beograd, 14. oktobra. Minister vojske in mornarice, armijski general Milivoj Milovanović je izdao naredbu, ko se je danes prečitava vsem postrojenim enotam in ustanovam v vojski in mornarici kraljevine Jugoslavije:

Naš izvrsni vrhovni zapovednik Viteški kralj Aleksandar I. Zedinitelj je padel od zločina napada 9. oktobra u Mar-seilleu. Padel je, junaki, poveljnik, ki nas je z nepopisno hrabrostjo in moćrostjo vodil od zmagod zmagod i ki je ovekovećil i svoje i naše ime. Izgubili smo starešino, čigar plemenita duša je popolnoma obdala naša srca, starešino, v katerega smo vsi imeli neomejeno vero.

Njegova velika dela so se nizala drugo za drugim već ko dve desetletji. Kot prestolonaslednik je kralj Aleksandar poveljeval i armiji u balkanskim vojnam 1912-13. Čeprav u letih svojih najmlajših vojaka, je dobio odlučne bitke i zadivil vse svet s svojo nadarjenostjo i junštvom. Sloves njegovega orožja se je daleć razlegao i povsod so govorili o njegovih sijajnih uspehah. Z njegovimi zmagami se je osvobodila Južna Srbija, ki jo je tako ljubil.

Svetovna vojna od leta 1914. do 1918. ga je zatekla kot vrhovnega poveljnika. Vodio je i narod i vojsko. Pod njegovim poveljstvom je bila izvojevana bitka na Ceru i pri Kolubari. Med njegovim poveljstvom se je vršilo ono strahovito probijanje skozi albanske skale. Čeprav teško bolan, i zapustil svojih čet, temveć je z njimi delio vse napore i pomanjkanje. Pod njegovim poveljstvom se je pojavila naša vojska na solunski fronti, da preurejena i ponovno usposobljena za akciju naglo stopi u dolgotrajne i krvave boje. Vodio jih je s prav istim poletom, s kakršnim se je boril poprej. Pod njegovim poveljstvom je bil naposljed izvršen preboj solunske fronte i s tem končana zmagod u svetovni vojni. Kralj Aleksandar I. je torej vodio našo vojsko tedaj, ko je ustvarjal Jugoslavijo. On je dokončal i tu njeno osvobodjenje i zedinjenje, ki ga je na svečan način proglasil.

Po vojnah se je kralj z željno voljo i s tisto energijo, ki je bila samo njemu lastna, ves posvetil uređivanju države. Posvetili se je pri vrstili uređivanju notranjih razmer u državi i se zanimal za vsako pannonu narodnega življenja. Povsod je dajal vzpodbudo njegovi aktivnosti. Posvećao je rođiteljsko pozornost vsemu delovanju vseh državljana. Vojaske sile je pa pripisoval se poseban pomen. Gledao je, da se čim pravilnije razvije i izpolni.

Tudi na svoje poslednje potovanje u prijateljsko Francijo je ošdel za blagor svojega naroda. Silno navduženje, s katerim se je narod na poti poslavljao od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj i u njegovo podjetje i kako velike nade je polagao u srećen konec tako velikega i pomembnoga dejanja. Toda zloćinska roka je presekala njegovo delo baš u najvažnijem trenutku. Kralj Aleksandar je padel pri izvršiti svoje visoke naloge. Neptrećigoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovinu, i mislio je nanjo, ko nam je zapustio svoje poslanstvo.

Čuvajte Jugoslaviju!

Jugoslavija je njegovo delo. Dela kralja Aleksandra I. su ogromna i u zgodovini našega naroda su budo najvićneje odražala. Njegova nadarjenost i sposobnost sta nenadkrijivili. Zato je i tu izgubio njega nenavodno teško. Pokojnervu kralju mi, junaki, dolgujemo neizmerno hvalnost i u brezkonačno sprićavanje. Zmerom se ga bomo s ponosom spominjali i u zmerom nam bomo najljepši zjed vestnoga izpolnjenja dolžnosti i u vseh vojaskih vrlin.

Poklonimo se globoko njegovemu vitkemu duhu i izkažimo mu vso čast. Većna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Toda, junaki, da izpolnimo zaobljubo, ki nam jo je pokojni kralj zapustio, nam mora biti najvećja dolžnost, da častno i visoko držimo zvestobu njegovu izvrsnjem prvorojcu. Mi smo žo položili vojaško prisegu vrhovnomu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. U te prisegi smo se zaobljubili, da bomo povsod i pri vsaki priliko zvesti, vđani i poslušni svojem vrhovnomu poveljniku. To je naša dolžnost. To je edina poć, ko kateri moramo vsi iti. Samo tako bomo pokazali, da smo vredni izvršiti tiste, kar nam je kralj Aleksandar u trenutku smrti sročio i zaupao.

S svoje strani vam zapovem, da se zato držite prisegi, ki ste jo položili i da služite z isto voljo i samopremagavanjem, kakor ste to zjed povalno delali: Kralj i domovina morata biti nad vsem i brati u u morate s kraćno poćrivovalnostjo. Popolnoma sem preprićan, da boste tako delali, i zato vas, junaki, pozivam, da iskreno i glasno vzkliknete: Naj živi naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II!

svojega naroda. Silno navduženje, s katerim se je narod na poti poslavljao od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj i u njegovo podjetje i kako velike nade je polagao u srećen konec tako velikega i pomembnoga dejanja. Toda zloćinska roka je presekala njegovo delo baš u najvažnijem trenutku. Kralj Aleksandar je padel pri izvršiti svoje visoke naloge. Neptrećigoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovinu, i mislio je nanjo, ko nam je zapustio svoje poslanstvo.

Čuvajte Jugoslaviju!

Jugoslavija je njegovo delo. Dela kralja Aleksandra I. su ogromna i u zgodovini našega naroda su budo najvićneje odražala. Njegova nadarjenost i sposobnost sta nenadkrijivili. Zato je i tu izgubio njega nenavodno teško. Pokojnervu kralju mi, junaki, dolgujemo neizmerno hvalnost i u brezkonačno sprićavanje. Zmerom se ga bomo s ponosom spominjali i u zmerom nam bomo najljepši zjed vestnoga izpolnjenja dolžnosti i u vseh vojaskih vrlin.

Poklonimo se globoko njegovemu vitkemu duhu i izkažimo mu vso čast. Većna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Toda, junaki, da izpolnimo zaobljubo, ki nam jo je pokojni kralj zapustio, nam mora biti najvećja dolžnost, da častno i visoko držimo zvestobu njegovu izvrsnjem prvorojcu. Mi smo žo položili vojaško prisegu vrhovnomu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. U te prisegi smo se zaobljubili, da bomo povsod i pri vsaki priliko zvesti, vđani i poslušni svojem vrhovnomu poveljniku. To je naša dolžnost. To je edina poć, ko kateri moramo vsi iti. Samo tako bomo pokazali, da smo vredni izvršiti tiste, kar nam je kralj Aleksandar u trenutku smrti sročio i zaupao.

S svoje strani vam zapovem, da se zato držite prisegi, ki ste jo položili i da služite z isto voljo i samopremagavanjem, kakor ste to zjed povalno delali: Kralj i domovina morata biti nad vsem i brati u u morate s kraćno poćrivovalnostjo. Popolnoma sem preprićan, da boste tako delali, i zato vas, junaki, pozivam, da iskreno i glasno vzkliknete: Naj živi naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II!

svojega naroda. Silno navduženje, s katerim se je narod na poti poslavljao od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj i u njegovo podjetje i kako velike nade je polagao u srećen konec tako velikega i pomembnoga dejanja. Toda zloćinska roka je presekala njegovo delo baš u najvažnijem trenutku. Kralj Aleksandar je padel pri izvršiti svoje visoke naloge. Neptrećigoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovinu, i mislio je nanjo, ko nam je zapustio svoje poslanstvo.

Čuvajte Jugoslaviju!

Jugoslavija je njegovo delo. Dela kralja Aleksandra I. su ogromna i u zgodovini našega naroda su budo najvićneje odražala. Njegova nadarjenost i sposobnost sta nenadkrijivili. Zato je i tu izgubio njega nenavodno teško. Pokojnervu kralju mi, junaki, dolgujemo neizmerno hvalnost i u brezkonačno sprićavanje. Zmerom se ga bomo s ponosom spominjali i u zmerom nam bomo najljepši zjed vestnoga izpolnjenja dolžnosti i u vseh vojaskih vrlin.

Poklonimo se globoko njegovemu vitkemu duhu i izkažimo mu vso čast. Većna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Toda, junaki, da izpolnimo zaobljubo, ki nam jo je pokojni kralj zapustio, nam mora biti najvećja dolžnost, da častno i visoko držimo zvestobu njegovu izvrsnjem prvorojcu. Mi smo žo položili vojaško prisegu vrhovnomu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. U te prisegi smo se zaobljubili, da bomo povsod i pri vsaki priliko zvesti, vđani i poslušni svojem vrhovnomu poveljniku. To je naša dolžnost. To je edina poć, ko kateri moramo vsi iti. Samo tako bomo pokazali, da smo vredni izvršiti tiste, kar nam je kralj Aleksandar u trenutku smrti sročio i zaupao.

S svoje strani vam zapovem, da se zato držite prisegi, ki ste jo položili i da služite z isto voljo i samopremagavanjem, kakor ste to zjed povalno delali: Kralj i domovina morata biti nad vsem i brati u u morate s kraćno poćrivovalnostjo. Popolnoma sem preprićan, da boste tako delali, i zato vas, junaki, pozivam, da iskreno i glasno vzkliknete: Naj živi naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II!

svojega naroda. Silno navduženje, s katerim se je narod na poti poslavljao od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj i u njegovo podjetje i kako velike nade je polagao u srećen konec tako velikega i pomembnoga dejanja. Toda zloćinska roka je presekala njegovo delo baš u najvažnijem trenutku. Kralj Aleksandar je padel pri izvršiti svoje visoke naloge. Neptrećigoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovinu, i mislio je nanjo, ko nam je zapustio svoje poslanstvo.

Čuvajte Jugoslaviju!

Jugoslavija je njegovo delo. Dela kralja Aleksandra I. su ogromna i u zgodovini našega naroda su budo najvićneje odražala. Njegova nadarjenost i sposobnost sta nenadkrijivili. Zato je i tu izgubio njega nenavodno teško. Pokojnervu kralju mi, junaki, dolgujemo neizmerno hvalnost i u brezkonačno sprićavanje. Zmerom se ga bomo s ponosom spominjali i u zmerom nam bomo najljepši zjed vestnoga izpolnjenja dolžnosti i u vseh vojaskih vrlin.

Poklonimo se globoko njegovemu vitkemu duhu i izkažimo mu vso čast. Većna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Toda, junaki, da izpolnimo zaobljubo, ki nam jo je pokojni kralj zapustio, nam mora biti najvećja dolžnost, da častno i visoko držimo zvestobu njegovu izvrsnjem prvorojcu. Mi smo žo položili vojaško prisegu vrhovnomu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II. U te prisegi smo se zaobljubili, da bomo povsod i pri vsaki priliko zvesti, vđani i poslušni svojem vrhovnomu poveljniku. To je naša dolžnost. To je edina poć, ko kateri moramo vsi iti. Samo tako bomo pokazali, da smo vredni izvršiti tiste, kar nam je kralj Aleksandar u trenutku smrti sročio i zaupao.

S svoje strani vam zapovem, da se zato držite prisegi, ki ste jo položili i da služite z isto voljo i samopremagavanjem, kakor ste to zjed povalno delali: Kralj i domovina morata biti nad vsem i brati u u morate s kraćno poćrivovalnostjo. Popolnoma sem preprićan, da boste tako delali, i zato vas, junaki, pozivam, da iskreno i glasno vzkliknete: Naj živi naš vrhovni poveljnik Nj. Vel. kralj Peter II!

svojega naroda. Silno navduženje, s katerim se je narod na poti poslavljao od njega, dokazuje, kako veliko vero je imel vanj i u njegovo podjetje i kako velike nade je polagao u srećen konec tako velikega i pomembnoga dejanja. Toda zloćinska roka je presekala njegovo delo baš u najvažnijem trenutku. Kralj Aleksandar je padel pri izvršiti svoje visoke naloge. Neptrećigoma do smrti je skrbel za svoj narod, za svojo domovinu, i mislio je nanjo, ko nam je zapustio svoje poslanstvo.

Čuvajte Jugoslaviju!

Jugoslavija je njegovo delo. Dela kralja Aleksandra I. su ogromna i u zgodovini našega naroda su budo najvićneje odražala. Njegova nadarjenost i sposobnost sta nenadkrijivili. Zato je i tu izgubio njega nenavodno teško. Pokojnervu kralju mi, junaki, dolgujemo neizmerno hvalnost i u brezkonačno sprićavanje. Zmerom se ga bomo s ponosom spominjali i u zmerom nam bomo najljepši zjed vestnoga izpolnjenja dolžnosti i u vseh vojaskih vrlin.

Poklonimo se globoko njegovemu vitkemu duhu i izkažimo mu vso čast. Većna slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

je prenehalo. Ni ga već med nami, velikoga kralja, čigar edino prizadevanje je bilo, da povede svoj narod u srećniju, boljšu budućnost. Ni već onega, ki je poleg vseh drugih svojih velikih skrbu tudi nam gasilcem vselej prožio svojo moćno podporo i zašćito. Teško i neizrekljivo je bol vseh nas nad izgubom najboljšega med najboljšimi. Zgodovina ga je žo za časa njegovega

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

plodonosnoga življenja zblećila z zlatimi črkami kot najvećega sina svojega rodu i svojega naroda. Njega ni —toda njegova dela su med nami i budo ostala na vekoveke. Ta dela nam budo dajala moć i silo, da pod njegovim prvencom Nj. Vel. kraljem Petrom II. očuvamo veliko delo, ki ga je izvršio on. Slava kralju Aleksandru I. Živel kralj Peter II.!

Kdo so kraljevi morilci

Vsi znaki kaćejo, da je Kelemen u resnici znani makedonski terorist Georgijev, doma iz jućne Bolgarije — Nove ugotovitve preiskave u Franciji

Beograd, 14. oktobra. r. Skupnim naporem oblasti i novinarać je uspeo ugotoviti identitetu atentatorja. Po fotografijah, ki su jih objavili listi u doćevnom Kelemenu, sta se prijavila našim oblastem dva intelektualca iz Jućne Srbije, i sicer iz raznih kraćev ter sta oba izjavila, da je doćevni Kelemen, sodeć po teh fotografijah, neki Lada Georgijev-Knoćemski, rodom iz sela Kamenice u Rodopić planini u jućni Bolgariji.

Georgijev je znat terorist u okrutneć. Ubio je u Bolgariji leta 1920 Hadži Dimova, bil zato soćen i zaprt, toda leta 1930. zopet izpušćen. Kmalu nato je zaradi umora Tumanova pobegao iz Bolgarije, se pa pozneće zopet vratio i stopio u službu Vanće Mićajlova, znanega voditelja makedonskuvjućućih. Bil je dolgo časa njegov šofer. Leta 1932. je definitivno zapustio Bolgariju. Od makedonskuvjućućih je bil dodeljen Kirilu Drangovu, takozvanom »punktatorju« makedonskuvjućućih u Budimpećti. Ko se je Drangov pozneće vratio u Bolgariju, je postao Georgijev naslednik u teć funkciji. Sodelovao je u Pavelić-Perćeviću banditskić organizaciji kot instruktor ter ućil člane te organizacije metanja bomb, polaganja pećlenskih strojev i atentatorskih napadov. Opis Georgijeva, ki sta ga podala dva intelektualca, odgovarja tudi opisu atentatorja. U preiskavi, ki je sedać uvećena, sodelujejo složno jugoslovenske i bolgarske oblasti.

Zloćejstva Pavelića i Perćeca

Zenava, 14. oktobra. g. Po šćurnem sašćevanju sta sokrivca marseiljskega umora prebila noć u policijskem komisarjatu u Annemassu. Novak-Pospislić je spal naslonjen na

MARIBOR PRISEGA JUGOSLAVIJI

Veličastne žalne manifestacije naše obmejne trdnjave

Maribor, 14. oktobra.

V soboto zvečer se je obmejna Maribor na največjaše način poklonil spominu velikega kralja. Žalno manifestacijo so priredili vse mariborske nacionalne organizacije pod okriljem Narodne odbrane. Zbirališče manifestantov je bilo na Kralja Petra trgu, kjer so se takoj po 19. priče zgrinili ogromne množice Mariborčanov. Prav tako pa so bili na gostu zasedeni vsi pločniki, kjer se je pomikala povorka.

Okrog 20. je krenila povorka preko državnega mostu v mesto.

Na čelu spreveda je korakala naša nacionalna omladina, vsa z žalnimi trakovi, za njo so se pa vrstile nepregledne vrste članstva nacionalnih organizacij, in sicer Sokoli, gasilci, viteške čete Narodne odbrane, Maistrovi borci, rezervni oficirji, Jadranska Straža, skavti, gozdovniki, bojeviki, »Nanos«, Narodna strokovna zveza, Udruženje nacionalnih železničarjev in brodarjev, kolesarji, športni klubi, razna pevka, prosvetna, gospodarska, kulturna in druga društva. V povorki so nosili nešteto priznanih bakel, kjer se je pa pomikal spreved, so pogasili vse cestne svetilke, tako da je bil pogled na pomikajoči se spreved v svitu bakel nekaj nepopisno veličastnega in tučnega.

Spreved je v največji tišini krenil skozi goste množice občinstva preko državnega mostu po Gosposki in Slovenski ulici na Aleksandrovo cesto, preko Kolodvorske ulice in Zrinskega trga po Maistrovi in Čirni-Metodovi ulici na Trg svobode in od tu na Aleksandrovo cesto, kjer je bil v emonjski dvorani zbor vseh manifestantov. V povorki je korakalo okrog 15.000 ljudi, enako število jih je pa tvorilo špalir.

Ogromna emonjska dvorana švedala ni mogla sprejeti vseh manifestantov.

Oni, ki niso dobili mesta, so se razvrstili na verandi in širini Aleksandrove ceste. Oder v dvorani je bil ves v cvetu in zelenju, med katerim je bil postavljen kraljev kip, ovit v črno. Na odru so se zbrali tudi vsi zastavonoše s prapori. Bil je impozanten pogled na gozd praporov, ovitih v žalno kopreno.

Ko je stopil na oder dr. Jančič, postal vodilni podpredsednik Narodne odbrane, je zavladovala v dvorani smutna tišina in zbrana množica je sklonila glave poslušala njegov govor. Besede govornika so se razlele v srca in duše, zdaj pa zdaj se je čulo pritaleno htenje.

Dr. Jančič je s kralja kot vojaka, poudarjajoč, da je naš blagopokojni kralj vse svoje telesne in duševne moči posvetil

edino miru in spravi, da pa ni mogel uživati sadov svojega velikega dela. Vsa svetovna zgodovina nima primera take poštovanosti in take srčne plemenitosti. Onsil je nato preboji solunske fronte, glavno bilo na Kajmakčalanu in poudarjal, da ni dosegel samo zedinjenja vseh Jugoslovancev, temveč tudi spravo z braji Bolgari in zato ga je po pravici naša Narodna skupščina po smrti imenovala za Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Dokaz njegove miroljubnosti in politike za svetovni mir je tudi dejstvo, da je bil predlagan za Nobelovo nagrado. Tragčnejša trenutka, kakor je bila mučeniška smrt našega kralja, ni doživel od sedaj še noben narod. Toda zapustil je oporoko: Čuvajte Jugoslavijo! In ob mrtvaškem odru se zaklinjamo in prisegamo, da hočemo izvršiti oporoko našega velikega kralja in, če je treba, dati zanjo tudi svojo kri. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!

Po dvorani se je večitsočlavana množica odzvala: »Slava, slava, slava!«

Dr. Jančič je nadaljeval: »Prestol je zasedel prvorolenc blagopokojnega kralja kralj Peter II., potomec slavne kraljevske rodbine Karadjordjevičev. Prišedemo danes neomejeno zvestobo svojemu vladarju, ki je up in naša srečna bodočnost naše Jugoslavije: Živel kralj Peter II.!

Po dvorani je iz vseh gri zaorilo, kakor on

mož se je odzvala vsa množica:

»Živel naš kralj Peter II.!

Predstavnitvu vlade in maršlatu dvora

sta bili poslani sožalni brzojavki. V imenu

nacionalistov je nato spregovoril učiteljšček

Zorko. Od pokojnega kralja se je po-

slovil v imenu mladine tako iskreno, da ni

ostalo nobeno oko suho. Obljubil je blago-

pokojnemu kralju, da bo mladina vestno

izpolnjevala njegovo oporoko in vedno ču-

vala Jugoslavijo. — Zbrane omladince je

nato še ogovoril komandant nižje podofi-

cirske šole g. Božo Putnikovič:

»Mladina! Ti si naša naša domovine. V

tvoji rokah je bodočnost države. S svojo

ogromno udeležbo na današnji žalni mani-

festaciji si dala izraza svojemu spoštovanju

in ljubezni do umrlega kralja. Objubite mi,

da boste izvrševali njegovo oporoko. Pro-

sim, da dvignete tri prste desne roke in

da govorite za menoj!

Po vsej dvorani so se dvignile desnice in

v mogočnem zboru je prisegala naša omla-

dina:

»Ob mrtvaškem odru našega Viteškega

kralja Aleksandra I. Zedinitelja zaoblju-

bamo in prisegamo, da hočemo izvrševati

njegovo oporoko: Čuvajte Jugoslavijo! In če je treba, hočemo dati za to oporoko tudi svojo kri.

Komandant Putnikovič je nato še poudarjal, da je naš veliki vladar kot prvi jugoslovanski kralj padel zaradi odločnega roka v času, ko je bil na poti v bratsko državo za našo lepšo bodočnost. Pozval je vse, da se izkažejo kot vredne sinove domovine in da največji udarec prenesemo s stoično mirnostjo, ki naj bo dokument odlike jugoslovanskega naroda.

S tem je bila veličastna žalna manifestacija zaključena in tisočglava množica se je molče s tesnobo v srcih razšla.

Danes dopoldne so se poklonili mariborčani Sokoli spominu svojega Osvoboditelja, pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

V dvorani Narodnega doma se je zbralo članstvo vseh mariborskih in okoliških edinc. Dvorana je bila za mariborske Sokole mnogo pretisna. Članstvo je napolnilo vse stranske prostore in hodnike. Pročelje dvorane je bilo ovito v črno, preko katere se je vila jugoslovanska trobojnica. Sredi zelenja je bil postavljen kip viteškega kralja, pred njim pa prižgane sveče in položeni vencji. Ob straneh kipa so Sokoli v kroljih tvorili častno stražo. Prostor ob kipu je zavzelo članstvo v kroljih.

Ko je bila dvorana z vsemi stranskimi prostori polna, je stopila v dvorano uprava mariborske župe in zavzela prostor pred kipom. Starosta dr. Goršek je nato spregovoril o pokojnem kralju kot prvemu Sokolu in se v vznesenih toplih besedah spominjal njegovega dela za ves jugoslovanski narod. Zaključil je z vzkliki: »Slava! Prav tako so grobnici vzklikali trikrat »Živel!« novemu kralju Petru II.

Nato je pevski zbor mariborske pravoslavne cerkvene občine zapel žalostinko, pri kateri so se vsem zarosla oči. Pokojnega kralja kot junaka, državnika, Sokola in velikega prijatelja mladine je nato poveljeval šolski upravitelj g. Tone Hren. Na galeriji je za tem godba zaigrala žalno koračnico, ki je globoko pretresla vse navzoče.

Nato je bila prečтана sožalna brzojavka, ki je bila odposlana novemu kralju Petru II. Potem je starosta zapregel vse Sokole, ki so obljubili zvestobo kralju Petru II., obenem pa prisegli, da bodo vedno in povsod, če tudi za ceno lastnega življenja, izpolnjevali oporoko pokojnega kralja Aleksandra.

Žalni svečanosti mariborske sokolske župe so prisočevali tudi vsi zastopniki javnih in vojaških oblastev. Po komemoraciji se je množica mirno razšla.

Slava, Slava!...

V razsvetljeni dvorani je vsa arca vžigal klic: Živel kralj Peter II. Živel naš mladi krepkosti kralj Peter II. Žalostne duše so se dvignile v hrepenju in skrivnostnem šepetanju: »O sinko, bodi srečnejši kakor tvoj oče, a drugače mu bodi enak!«

Stopnjate se po viteških stopnjah sladko besede naše narodne povestice: Ded—Sin—Vojak! Pomnožite se vse vrline teh klenih smučajev! Ti, o Kralj, izhajaj iz Deda Junaka in Očeta Heroja, bodi Ti Genij Duh naše neokrnjene domovine Jugoslavije.

Dvornomu maršlatu je žalni zbor Sočanov poslal brzojavko: »Nacionalno udruženje Soča-matica v Ljubljani plača ob tragični smrti Nj. Vel. Viteškega kralja Zedinitelja ter prisega večno zvestobo Nj. Vel. Petru II., da bo izvrševalo poslednje kapije svoje krvi najpopolnejše narodno obdinstvo verno delu in oporoki nepozabnega Vzornika: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Obrotništvo dravske banovine pri pogrebu viteškega kralja

Združene obrtniške organizacije so imele dopoldne skupno posvetovanje, kjer so v popolnem soglasju zaključile: Vsaka organizacija odpošlje po možnosti svoje odposlanstvo Vse delegacije iz dravske banovine nastopajo pri pogrebu skupno pod vodstvom podpredsednika ZTOI v Ljubljani g. Jožeta Rebeke. Obrtništvo dravske banovine pokloni po svojih organizacijah kren srebren venci s posnetitvijo in spominskih knjigo, v kateri so imena vseh obstoječih obrtnih organizacij v banovini. Odhod delegacij je določen na torek s večernim brzim vlakom. Po prijavah sodeč bo pri pogrebu preko 200 obrtnikov iz naše banovine.

Žalna služba božja v evangelijski cerkvi

Dopoldne je bila tudi žalna služba božja za blagopokojni Nj. Vel. kraljem Aleksandrom I. v evangelijski cerkvi. Cerkev je bila polna evangelijskih in tudi drugih vernikov. Prisostvovali so odposlanci uradov

in žalskih zavodov s podbanom g. dr. Otmarjem Pirkmajerjem na čelu in večje številke oficirskega zbora. Vsi so prišli v žalnem odnosu z žalnimi znakom. Njih dušni pastir je imel nad vse lep govor o pokojnem kralju, njegovih človekoljubnih in miroljubnih vrlinah, obsojajoč gnusni zločin. Na koncu govora je prosil božje milosti, ki naj sprejme naslednika Nj. Vel. kralja Petra II. na vseh njegovih potih pri njegovem vladanju. Notranjščina božjega hrama je bila odeta v črno.

Oltaar pietete v Zvezdi

Mnogi so, ki jih vodi pot mimo »Zvezdec, in vsakdo nehoti obstane in oko se mu upre v paviljon pred kavarno, ki ga je naš velezaslužni kavarinar g. Krapeš v soboto spremenil v majhen cvetlični gaj, v lep, pietete poln intimen oltaarček, v katerem stoji na sredi slika našega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ovita z žalno kopreno, pred njo pa gorita dve debeli sveči, a ob strani sta postavljeni na dveh stebrih krasni vaji, polni živordečih nageljnov. Vse paviljon je črno drapiran, s tankim prozornim črnim pajčolanom so zastrite tudi žarnice, ki gore na stropu in spredaj, a kraljeva slika sama stoji med samim zelenjem, otožnimi palmami, na vsaki strani pa po ena mogočna aloja, a spodaj na tleh je postavljenih 6 medenastih posod, ki v njih dehte krvavordeče dalije, posebej pa sta še postavljene dve vrsti ivk. Spredaj v vetru žalostno plapolata dve črni zastavi, a nad paviljonom je pomembni napis, kraljeve zadnje besede, slavn memento:

»Čuvajte mi Jugoslavijo!

Aleksander.«

Tisoči Ljubljancev gredo tod mimo. In pristopijo k oltaarčku. Tako se bolesto poklanjajo spominu Njega, ki je mrtev in vendar nesmrten med nami.

Slovenska zemlja na kraljevem grobu

Nova sporočila odbora za pogrebne svečanosti

Železniška direkcija obvešča, da bo vozil v ponedeljek jutraj tudi z Zidanega mosta proti Mariboru poseben vlak, na katerega bo imel priključek poseben vlak Zagreb — Ljubljana in ki bo prišel v Maribor okrog 7. ako bo sanj vsaj 200 potnikov.

Društva, ki imajo društvene zastave, morejo poslati k pogrebu v Beograd tudi svoje zastave. Zaradi pričakovane velikega zavala naj bi v Beograd ne šla s zastavo več kot dva zastopnika.

Na razna vprašanja se pojasnjuje, da se delegacije prijavljajo direktno odboru za pokop v Beogradu, ki mu je tudi javiti, da pride društveno zastavstvo tudi z zastavo. Kraljevski banški upravi odnosno banovinskega odbora za žalne svečanosti naj ne pošiljajo prijave, pač pa je potrebno, kakor je bilo že včeraj javljeno, da se vse delegacije prijavijo do ponedeljka zvečer železniški postaji, kjer nameravajo stopiti

na vlak in obenem sporočiti, s katerim vlakom se bodo peljali.

Člani banovinskega sveta dravske banovine poneso v Beograd in položijo na grob blagopokojnega viteškega kralja žaro s slovensko zemljo, ki bo nabrana po vseh arzih dravske banovine.

Ker je napovedana izredno velika udeležba pri pogrebu, bo brez dvoma preskuba s hrano in prenočitvenim v Beogradu zelo oteženo, zato naj udeleženci vzamejo s seboj najmanjša jedila in odeje.

Opazja se, da se v teh dneh, ko je povpraševanje po predmetih, ki so v zvezi s narodno žalostjo, zelo veliko, po nekaterih trgovinah s takimi predmeti zahtevajo pretirane cene. Kralj. banska uprava je zato izdala stroge odredbe, da se vsako izkoriščanje prepredi in da se izkoriščevalci kaznujejo. Prebivalstvo se vabi, da vse primere izkoriščanja prijavi upravi policije.

LJUBLJANSKA NEDELJA

Potekla je mirno, v tišem pričakovanju vesti iz Splita

Ljubljana, 14. oktobra.

Vedno mi součnina, kakor vsi zadnji dnevi, je današnja krasna jesenska nedelja vabila v prirodo. Šli so Ljubljance na izlete, ali zvečer so bili zgodaj doma. Dopoldneška promenada je bila živa, a še živahnjeje je bilo zvečer. Ne vemo, kdo trosti po Ljubljani različne izrodne fantazije, da je ljudstvo ob večerih tako razgiban. A tudi to se bo dognalo. V ostalem je nedelja minila v najlepšem redu.

Žalna svečanost Narodne odbrane

V Kazini se je ob 10. dopoldne na intimno slovesen način oddolžila spominu na viteškega kralja tudi Narodna odbrana. Okna dvorane ZKD, v kateri se je vršila komemoracija, so bila s pobožno diskretnostjo zastarta, čelna stena je bila pregrnjena s črnim, pod sliko pokojnega kralja je gorela mrtvaška lučka. Na vsem občinstvu, ki je napolnilo dvorano, je vidno ležala težka tegoba, ki je v teh usodnih dneh zajela narod.

Spominski besede je govoril predsednik izvršnega odbora NO odvetnik dr. Cepeder. Viteški naš kralj Aleksander I. Zedinitelj je mrtev — tako je izvajal — in naša sovravniki se veselo. Mi pa se strlih src sklanjamo nad krsto in na dnu duše vemo, da naš veliki kralj živi v naši državi in v svojem narodu in da živi pred vsem v svojem mladem nasledniku, Nj. Vel. kralju Petru II., ki ga je pravkar ves narod s tiho, iskreno slovesnostjo sprejel. Sprejeli smo novega vladarja, kakor da nam je veliki pokojnik v svojem sinu poslal inkarnacijo svojega duha, in videli smo, da še danes gore v očeh mladega kralja vse iskare, ki so netle njegovega velikega očeta v bojih za osvobodjenje. Ko je srbski del našega naroda dosegel prvi drobec svobode, sta se v vodstvu srbskega naroda pojavili dve mentaliteti: ena kompromisna Obrenovičev, druga brezkompromisna, borbeno in zmagovita — Karadjordjevičev. Ta je ustrezala tradiciji, bistvu naroda in je zato tudi prav po žrtvah pokojnega viteškega kralja ustvarila iz male Srbije veliko Jugoslavijo. Ta miselnost živi v nas vseh in zato v vsej svoji veliki žalosti ne jočemo, temveč samo prisegamo zvestobo Njemu, ki nadaljuje duha velikega viteškega kralja. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Naj živi kralj Peter II.

Narodno delavstvo se klanja vzornemu vladarju

Dopoldne ob 10. se je vršila žalna komemoracija Narodne strokovne zveze. V dvorani OUDZ se je zbralo polno nacionalnega delavstva. V črni v črni oblekah in s črnimi kravatami. V dvorani so gorle vse luči, ki so bile zastrite z žalno kopreno. V opredelje pred predsedniško mizo sta postavila praporčaka s starim in novim praporom, ki ga je lani poklonil organizaciji pokojni viteški kralj Zedinitelj. Ko so bili vsi zbrani, je povzel besede predsednik g. Juvan. V dolgem, skrbno in lepo izdelanem govoru je očrtal lik blagopokojnega kralja tako živo in

prepričevalno, da so ga navzoči poslušali z napeto pozornostjo. Trpko je zlasti poudaril: »Kaj je bil kralj Aleksander nam in vsemu svetu, vidimo šele sedaj, ko ga ni več med živimi. Ostala pa nam je njegova oporoka, ostale so tudi armade zvestih državljanov. Od tragedije na Kosovu ni bilo tujnejskega trenutka za nas in Jugoslavijo!«

Po končanem govoru se je delavstvo mirno razšlo.

Žalna seja našega učiteljstva

Jugoslovensko učiteljsko udruženje — sekcija za dravsko banovino je opravila v soboto 13. t. m. ob 19. uri žalno sejo za blagopokojni vladarjem kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem. Sejo, ki so se je v globoki žalosti udeležili vsi člani vodstva sekcije, je vodila podpredsednica gospa Franja Završanova. V žalnem govoru je orisala veličino dela in žrtve, ki so sta jih terjala od blagopokojnega vladarja skrb in ljubezen do naroda in države, ki jo je ustvaril, čuval in umri zanjo. Učiteljstvo je gledalo v pokojnem kralju svojega največjega vzornika, buditelja in vodnika. Večkrat je sam jasno pokazal, da so učitelji graditelji narodove duše, njegove nacionalne zavesti in kulture. Njim je izročil mladino, v katero je stavil vse svoje upe, od katere je pričakoval, da bo v polni meri vredna žrtve, ki jih je On doprinesel zanje. Silna bol domuje v naših srcih zaradi tragične smrti Velikega kralja in največjega pobornika narodne prosvete, napredka države in mi. ru med narodi. V neizmerni nesreči, ki je zadela narod in državo, bomo učitelji najzvestejši izvrševalci Njegove oporoke in se bomo s podvojeno ljubeznijo oklenili svoje, zvišene, težavne poklica ter se še tesneje stili v ljubezni in naporu za blagor in srečo Jugoslavije.

Žalna seja je bila zaključena z vzkliki: »Slava! in s svečano zaobljubo zvestobe kralju Petru II. Odposlane so bile sožalne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. Vis. knezu Pavlu in g. predsedniku vlade.

Dan narodne žalosti v radiu

Kakor vsi zadnji dnevi, je bila zlasti še današnja nedelja v radiu posvečena spominu in delu blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Bolj kakor kdaj prej, so ljudje ostali doma ali pa poslušali povsod tam v javnih lokalih in drugod, kjer so nameščeni zvočniki.

Ze rano jutraj je radio Ljubljana prenašal veličasten sprejem in prenos zemskih ostankov našega vladarja z morja na kopno. Prenos, ki ga je poslušalo na tisoče ljudi, je šel preko Zagreba in je trajal od 6. junitraj do pol 10., nato je bil pa prekinjen, ker je stopil pred mikrofon g. škof dr. Gregorij Rožman.

V svojem polurnem govoru je g. škof uvodoma poudarjal, da je danes žegnana nedelja. Običajno je druga leta ob takih nedeljah živahno in veselo, a letos pritkravajo zvonovi tužno in žalost je objela vse na-

rod. Zločin moramo tudi obojevati z verskega stališča, saj pravi božja zapoved: Ne ubijaj! V tej zapovedi je zapopadeno, da ne smeš ubiti samega sebe, še manj pa drugega. Četrta božja zapoved se pa glasi: Spoštuj očeta in mater! Ona vsebuje tudi zahtevo, da je treba spoštovati vse posvetne oblasti. Zato je gnusni umor vladarja tudi umor lastnega očeta. Saj je bil blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj svoji državi pravi oče. G. škof je končal tako-le: Prosimo Boga, da dá duši pokojnega kralja Aleksandra večni mir in pokoj, Jugoslaviji pa lepo, svetlo in slavno bodočnost!

Ob 11. je predaval v radiu naš uredniški tovariš pravnik dr. Stanko Jug, ki je v zaslovesnem govoru očrtal državniško in politično delovanje pokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in tolažil velike koristi, ki jih je imel narod pod njegovim umnim vodstvom. Zlasti tudi njegov govor so po mestu pred zvočniki poslušale skupine Ljubljancev.

Zvečer je postaja spet oddajala nekatere važnejše momente prevoza kraljevega trupa. O Nj. Vel. kralju je predaval nato publicist Vladimir Regally, a pozneje je pela Glasbena Matica turboine Gallusove pesmi, ki sta jih od 20.30 dalje prenašali tudi postaji Zagreb in Beograd.

Sočani v senci kralja Matjaža

Soča-matica je imela svojo komemoracijo za Nj. Vel. viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem sinoči ob 20. v črno okrašeni dvorani pri Levu ob obilni udeležbi svojega članstva. Luči so žalostno brlele okrog Njegove slike. V skrivnostnem mraku se je tolažilo v svoji veliki bolesti nad 350 Sočanov in poslušali so s solznimi očmi globoko zamišljeni govor svojega predsednika župana dr. Puca.

Skrusene so nade klenih nacionalistov, a ne polasta se jih obup, dasi vedo v teh bližnjih tuznega spoznanja, da je sedaj po Njegovu mučeniško preliti krvi še bolj daleč Aleluja naše sladke matere besede potepnih in pomizanih tam, kjer so bili nekaj doma srečni in zadovoljni na svojih rodni tleh.

Blagopokojni naš kralj Matjaž je bil v srcih vseh zbranih žalovateljev tako velik junak, da jim je s svojimi življenjskimi deli približal odrešenje obljubljenega dežele. Svetla luč z vzhoda je ugasil, a njena blagodejna gorokota se še hrani v tem nacionalnem udruženju in njena svetloba je razsvetlila vsa srca v svobodni Jugoslaviji, da bodo stalno gledala in dan za dnem ponavljala sveto oporoko nesmrtnega Vzornika: »Čuvajte Jugoslavijo!«

In tih veter bo odnašal to tiho šepetanje daleč tja proti zapadu po njihovih rodni zemlji do planinskega raja, do devinske skale ob sinjem Jadranu, do bazovskih mučeniških gomil nad trgovskim Trstom in do krvavega Gortanova Kamenjaka.

Svečana je bila minuta grobnega molka in iskrene molitve ob brleči luči za Njega, ki so mu s solznimi očmi vzklikali: Slava.

Smrt pod gredjo

Tragična smrt družinskega očeta, ki ga je ubila transmissijska gred

Škofja Loka, 14. oktobra.

Žalni spreved, kakršnega Železniki že dolgo niso videli, se je pomikal včeraj popoldne na domače pokopališče. K večernemu počitku so polagali pismoono Gojo Franceta, ki je našel dva dni prej v Egrovi elektrarni strašno smrt. O nesreči, ki je globoko pretresla vse domačine in se z bliskovito naglico razširila prav do Škofje Loke, izvevmo naslednje podrobnosti:

V četrtek, nekoliko pred poldnem, je stopil Goja v strojniški oddelke elektrarne, odkoder pa se ni več vrnil živ. Zeni, ki je pripravljal kosilo, se je dozdevalo čudno, da moza tako dolgo ni, pa je šla zato Gojo klicat v elektrarno. Čim je prestopila prag, se ji je nudi grozen prizor. Vsega v krvi in še mrtvega je videla ležati poleg transmissijske gredi... Vsaka pomoč je bila izključena.

Domnevaajo, da se je sklonil Goja preko jermenja, ki ga je potegnilo izmenada do gredi. Ker ni bilo nikogar, ki bi bil Goji pomagal in kolesje ustavil, je pograbil transmissijsko najprej Gojev suknič, nato telovnik in slednjič še njega samega ter ga zasul kaka okoli svoje osi. Pri zasuku je treščil nesrečnej z glavo ob betonska tla in je smrt nastopila takoj.

Tragična smrt še povečuje dejstvo, da je

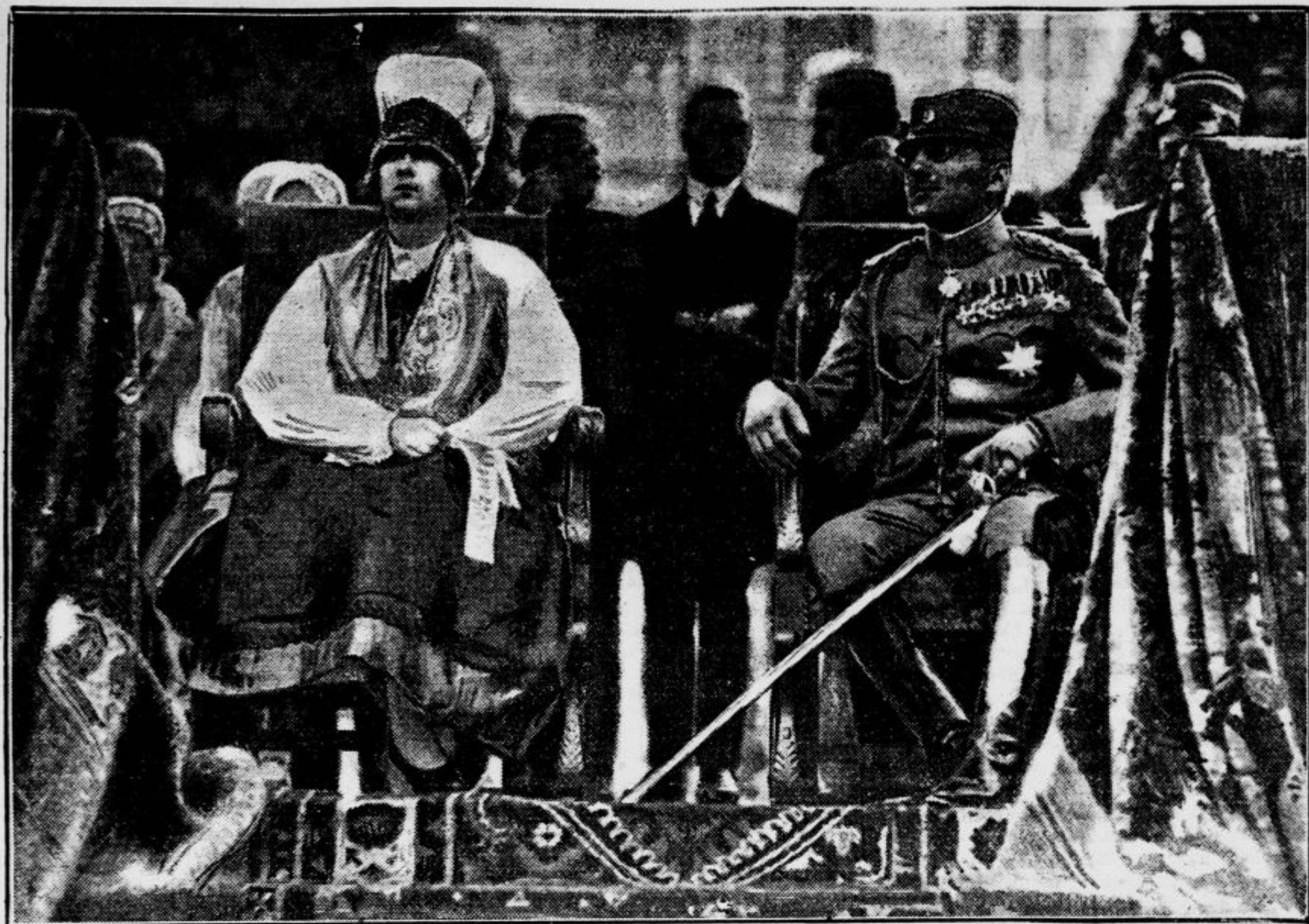
bil Goja vprav na tem, da prosi za upokojitev, kajti imel je že 38 let neprekinjene državne službe. Bil je človek, ki ga je imelo vse od sile rado. Vedno nasmejan, vedre volje in do konca tovariški je bil priljubljen na vseh službenih krajih. Bil je na Bledu, v Trzinu, do letošnje pomladi v Škofji Loki, sedaj pa v Železnikih na daljšem dopustu. Kljub svojim 62 letom je bil še trden kakor hrast, da je posekal marsikaterega mladjšega tovariša. Zapusča ženo in štiri deloma nepreskrbljene otroke. Običajno je opravljal službo gorskega pismoono in je bil znan po najoddaljenjših gorskih naseljih. Bil je tudi dvakrat odlikovan.

Kakršno življenje, tak tudi pogreb. Škofješki poštni uslužbenec so poklonili svojem nepozabnemu tovarišu krasen venec rož in ga spremili na njegovi poslednji poti, in Ljubljani je prispela deputacija od organizacije poštnih uslužbenecv, ostalega prebivalstva je bilo pa toliko, da je bil pogrebni spreved naravnost ganljiv. Po lepem žalnem govoru se je poslovia množica od človeka, ki v vsem svojem življenju ni napravil nikomur nič zlega in je bil vzor delovnega očeta, moža-potenzjaka. Bodi mu ohranjen najčastnejši spomin, preostalih naše najiskrenejše sožalje!

Žalna seja JNS v Celju

Celje, 14. oktobra.

V soboto ob 17.30 je bila v žalno okrašeni sejni dvorani na mestnem oglašarstvu v Celju žalna seja eksekutive areske organizacije ter občinskih organizacij JNS za mesto Celje in Celje okolice. Sejna dvorana je bila nabito polna. Predsednik areske in mestne organizacije JNS g. dr. Ernest Kalan je v globoko zasnovanem govoru orisal izredno plodonosno delo pokojnega vladarja kot izrednega človeka ter sijajne ogromne zasluge za narod, državo in pomirjenje sveta. Predsednik je izrazil nepopisno boleost, ki je navdala ves narod ob izgubi blagopokojnega vladarja. Ob zaključku so vsi navzoči s solzami v očeh počastili spomin velikega pokojnika s klici: »Slava!«

Nj. Vel. kralj in kraljica pri odkritju spomenika Nj. Vel. kralju Petru Velikemu Osvoboditelju dne 1. avgusta 1926 v Kranju

Dogodki po širnem svetu

Iz Londona v Melbourne

Ameriška letalka Turner in Pangborn se bosta tudi udeležila velikih zračnih tekem na progi London—Avstralija, ki se prične 20. t. m. Poleg letalcev stoji radiotelegrafist Nichols

Snubitveni običaji

Smotka, ovca, kamenčki, čopič za puder, pogača iz buč in pogača z novcem

Vsako ljudstvo ima svoje zanimive običaje in zavedaj se ljubezni in snubitve. Na Holandskem se snubitev izvrši na zelo diskreten način. Moški potrika na vrata svoje izvoljenke, tudi če ga ta ne pozna, in prosijo ognja za svojo smotko. Dekle si sedaj lahko misli, da je fant vanjo zaljubljen, njeni starši pa dobe priliko, da se malo informirajo o mladeniču. Igra se ponovi v drugi in če fant družini ugađa, ga tretje pozovejo, naj stopi kar v hišo. Ko je tam pokadil svojo smotko, se pojavi dekle z drugo, ki mu jo sama prižge. Sedaj zaprosi snubač lahko za njeno roko.

V nekaterih italijanskih krajih se zakon uvede z nekeakšno skrivnostno igro. V Vacriju se podajo n. pr. vsi sorodniki že-

nina na dan poroke proti hiši neveste in povsod vprašujejo, da-li ni nihče videl izgubljene ovce. Povsod jim to vprašanje zanikajo in tako tudi pred zaprtjo hišo, v kateri novesta stamuje. Zeninova stranka pa prične tu razsajati, češ da bodo vrata podrli, če jim ne povedo resnice, kajti zvedeli so, da je izgubljena ovčica baš tu notri. Z oken ženinu in njegovim živahnim ugovarjanju, dokler si ženin ne poišče končno lestve, se splazi po njej skozi okno v hišo in odpre dur od znotraj. Vsa njegova družba plane tedaj krče v hišo in prične iskati ovčico. Ko jo ženin končno najde, jo zgrabi za roko in odvede v kuhinjo, kjer že čaka obložena miza, potem ko so se zaplesali starodaven ples s pogačami.

Sardinijski pastir, ki hoče nekemu dekletu zpovedati ljubezen, ima ponekod še nevedo, da ji ob primernih prilikah meče kamenčke. Če mu kamenček na isti način vrne, je to znak, da ji je po volji. Toda do poroke je še daleč. Po svojih starših ali prijateljih zaprosi za njeno roko in če je dobil privolitev, se poda z družbo prijateljev na konjih do njenega doma. Po poti streljajo in »nasprotna stranka« isto tako odgovarja. Pred zaročenino hišo se moške postavijo v vrsto in poseben snubač stopi naprej, da ponovi snubitev. Odgovarja mu možak iz zaročenikinega sorodstva, dvogovor je kaj dramatičen, v njem primerjajo dekle z rožo, odločkom in zastavo, fanta pa z lilio, golobom in mladim bikom. Po dolgem govorjenju in prekanju privredeta dve ženi končno dekle, ki stopi mladenič k nji in jo prvič poljubi.

V južni Španiji pošiljajo znamenite »to-bačne delavke« svojemu izvoljenecu čopič za puder. Če ga ima pri naslednji biki-borbi na klobuku, pomeni to, da mu dekle ugađa in kmalu potem si poišče ta priliko za še nožnejše darove. Andaluzijsko kmečko dekle pošlje možu, ki ji je všeč, pogačo iz buč. Če jo ta pojje, je znamenje, da nima ničesar proti zaroki, če jo vrne, mora poskusiti dekle svojo kul narično spretnost pač drugod. Tudi v nekih delih Češkoslovaške igra pogača veliko vlogo. Neben mladi mož ne bi tu dvoril kakšnemu dekletu, če ga ni prej opogumila s tem, da mu je postala pogača z novcem. Če to pogačo sme, se je zvezal za vse življenje, kakor s prisego in če kdo izmed obeh potem drugemu zvestobo prelomi, ga hudo kaznujejo. Ponekod na Madžarskem imajo ženske pravico prisostvovati kazni verolomnega ljubimca in same označujejo del telesa, po katerem naj ga pretepejo.

Najlažje se snubitve izvrši pač med Kabili. Mlado kabilsko dekle pokaže možu, ki je vrgel oko nanjo, svoj prstanek za zakon enostavno s tem, da stopi pred njegovo hišo in si odgne pas.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem katarju, zasluženosti nosu, sapnika, požiralnika in jabolka, obolenjih oči in ušes, skrbimo za to, da čisto očistimo temeljito želodec in črevo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svedočijo, da »Franz Josefova« voda dobro služi tudi pri šenu in drugih mrzličnih nalezljivih boleznih. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Z raketami v stratosfero

Napoveduje se nov preobrat v meteorološki vedi

Pred leti so odkrili teoretično možnost, da bi se rakete lahko z ogromno brzino dvignile v nezasičene višine ali pa igraje opravile velikanse razdalje. Po tem odkritju se je začel razvoj, ki spominja do neke mere na razvoj letalstva kakšno desetletje pred svetovno vojno. Toda vse nade, ki so jih postavljali v raketa vozila, so se končale z velikim razočaranjem, zadnji dve leti smo že prav malo čitali o raznih eksperimentatorjih, ki se niso vrgli puške v koruzo in skušajo svoje velike načrte pretvoriti v dejanje.

Eden najbolj znanih med njimi je ameriški profesor Goddard, prav za prav početnik vseh stremeljenj, da bi se rakete uvedle v prakso. 20 let že dela nad tem problemom, zadnji dve leti pa je na tihem izvršil velike priprave. Prihodnje leto hoče že spomladaj v stratosfero od ozonovih in hevi-sidskih plasti poslati rakete novega tipa. Je trdno prepričan, da bo dosegel svoj smoter in z njim cel štab njegovih sodelavcev, ki so dve leti v laboratorijih Clarkovega vseučilišča delali na tehničnih podrobnostih njegovega načrta.

Da je v Goddardovem delu nekaj stvarnega, bi kazalo že to, da je dobil bogate

podpore največjih ameriških znanstvenih ustanov. Znal jim je dopovedati, da je raketa edini tehnični pripomoček, ki lahko doseže večje višine nego letalo ali balon. Kakor znano, so Rusi s svojim drugim posrečnim stratosratom dosegli višino 22 km, registrirani baloni brez posadke pa so bili že 30 do 37 km visoko. Navzlic vsem poskusom niso mogli višje, zato so nam oračne plasti nad to višino popolnoma neznanе, o njih naravi moremo izražati le domneve. Učenjaki menijo, da so v višini kakšnih 40 km ozonove plasti, v višini 80 do 100 km pa tako zvane hevi-sidske in Appletonove plasti, ki odbijajo brezžične valove, kar baš omogoča brezžični promet na naši zemlji. Njih prava narava nam ni znana. Zato utegne biti l. 1935., če se Goddardovi načrti uresničijo, prava preobratna točka v zgodovini meteorologije, kajti Goddardove rakete bodo imele s seboj zelo občutljive merilne instrumente, ki se bodo z najvišje višine na padalih vrnili proti zemlji. Resničel na ljubo pa moramo povedati, da je večina učenjakov napram Goddardovim načrtom za zdaj še zelo skeptična.

Pogumna rešiteljica

Kaj je primerilo min. preds. Macdonaldu na njegovem zadnjem potovanju

Ko je angleška vojna ladja »Scarborough« z Macdonaldom in njegovo hčerjo plula ob kanadski obali, se je morala v višini Labradorja zaradi silnega viharja zateči v neki zalivček. To tem bolj, ker je ob Labradorskih obalah polno najnevarnejših čer.

Ladja je bila zasidrana komaj pol ure, ko se ji je začela bližati lahka motorka, ki so se silni valovi z njo kar poigravali. Vendar je dospela do boka »Scarborougha« in s tem v zavetje. Častniki in mornarji, ki so menili, da more samo zelo krepak in spreten mož v takšnem vremenu voziti s tako majhno ladjico, so se silno začudili, ko so videli, da je v njej ženska v kroju prostovoljnih bolniških sester. Po lestvici je splezala na krov in ne da bi angleškega premiera niti pogledala, je zahtevala kapitana. Ta je prišel, se mu precej gospodovsko predstavila kot miss Mary Corneliusova in mu velela, naj bi takoj poslal ladijskega kirurga z njo, češ da ima nedaleč od tod nekoga težko bolnega ribiča, ki ga je treba nujno operirati. Najbližji kirurg je v ostalem stotine kilometrov daleč, tako da bi gotovo dospel prepozno.

Takoj so spustili barkaso, v katero so stopili sestra, kirurg in njegov asistent. Stiri milje je bilo do misionske postaje, v kateri je ležal bolni ribič in kirurg je spoznal, da je bil res že skrajni čas. Hitro ga je dal prepeljati na vojno ladjo, kjer mu je na ladijski operacijski mizi odstranil veliko zločesto oteklino. Uro pozneje so moža odpeljali že na kopno. Med tem pa je sestra Corneliusova v oficirski menzi pripovedovala, kako je prišla do svoje odločitve in je v zadreg sprejela čestitke vseh navzočih in tudi ministrskega predsed-

nička za svoj pogum. Teden dni pozneje je brzojavila ladijskemu kirurgu, da je operirani ribič že izven vsake nevarnosti. Ko je Macdonald zvedel za to brzojavko, ji je brezčeno sporočil sledeče: »Duh in značaj Florence Nightingalove (prvoborniške Rdečega križa) še živi.«

Zakaj ima Kitajka

tako majhne noge

Postanek šeg in običajev se v ljudski veri pogosto temeljuje legendarno, zlasti če ni prave zgodovinske opore. Tako se naslanja tudi znani kitajski običaj, da si ženske zmanjšujejo in krčijo noge, na lističi mitos, ki je na Kitajskem tako razširjen. Lisica predstavlja kot prebivalka v votlinah in jamah princip teme. Ljudje so lahko obsedeni od lističega demona in lisice se lahko spremene v človeka. Na to vero se naslanja bajka, da je bila ena izmed žena cesarja Čau iz dinastije Šang, lisica, ki je očarala cesarja s svojo lepoto, potem ko se je bila izpremenila v žensko. Ker pa lisica ne more hkrati izpremeniti svojih šap, je lističja ženska Takie ovla svoje drobne noge s svilnim ovom, da jih je skrila. Ker je bilo to nekaj povsem novega, so ostale cesarjeve žene menile, da daje cesar zaradi te nove mode prednost tej ženi. Zaradi tega so si še one začele stiskati in manjšati noge, daš jih je močno bolelo. Mimo tega so primorale tudi svoje hčere in druge ženske, da so ravnale po njih zgledu. Ko je cesar umrl, je bila ta šega že tako razširjena, da je niso mogli več odpraviti.

Poštni urad na kolesih

V Parizu so pred dnevi otvorili razstavo avtomobilov. Med njene posebnosti spada ta to, da ima razstava svoj poseben poštni urad v avtomobilskem vozu

Janko J. Srimšek:

Mimogrede

Vagoni so zacvilili. Presunljivo zavriščali v oseh in vzmeteh. Kratek sunek. Vrgel sem časopis na klop in snel površnik. Zrinil sem s potniki iz nabito polnega kupeja. Ven. Na peron. Pred postajo.

»Pa —? Sedaj —?

»Ah — Da!«

Brez misli sem obrnil v kostanjev drevored. Počas. Brez volje. Kakor v sanjah. Kakor izgubljen. Kostanji so cveteli. Rožnat sneg je naletal izpod zelenega drevesnega oboka. Ob straneh — na levi in desni — na okroglih gredicah so se smehljale potočnice s plavimi očmi. — Zarele ognjene čaše tulipanov. — Blestele bele, žolto obrobljene narcise —

»Kam? Po kaj sem prišel? Česa iščem tod? Koga? — Bedak!«

Med prvimi hišami je s svetlimi okni vabila kavarna. Vstopil sem. Sedel v mehke blazine kraj okna. Zgodaj dopoldne. Komaj pol desetih. Lokal prazen in pust. Kakor blato na razvoženem poljskem kolovozu.

»Crno!«

Natakar je postregel. Leno. S trudnimi nogami. Z zaspanimi kretnjami.

Prinesel je goro starih revij.

»Papirja in ovov prosim! — Dečka pokličite!«

»Tako, gospod!«

Troje nervoznih vrstic je iz peresa zdrsnilo na papir. Pikolo je čakal. Mencal pred menoj uslužno z dlanjo ob dlan. Položil sem srebrn desetak na mramorno ploščo.

»Osebi — a sem pokazal na naslov —

»v roke! Nikomur drugemu! Če bi je ne bilo doma, vrnil in drži jezik za zobmi! Danes in jutri! In zmiraj!«

»Sluga, gospod!« Fantič je vzel denar in pismo. Zbežal skozi vrata —

Pet minut — Deset — Večnost —

»Natakar! Še črno!«

Pobič je pribeljal mimo okna.

»Opravil?«

»Sem, gospod! Izvolite!«

Pogledal sem rokopolis.

»Dobro, mali! Še to vzemi! Za cigarete!«

»Hvala, gospod! Molčal bom!«

Na rumenkastem papirju je plesalo devet besedi: »Popoldne ob dveh. V parku. Če se bova spoznala —«

»Pred dvajsetimi leti?«

»Da! Pred dvakrat desetimi leti, gospa Manica —«

»Jesen je bila. Ajdova njiva je cve-

tela in dišala po medu —«

»Dišala in cvetela — Ajdova njiva — Da! Tam na brežancu — Za Zapčami — Ali čebelic ni bilo na njej, kot so jih v jesenske dni polni roji na ozarj pod Ragovim logom. Zgrešeni so vražni šrapneli so od časa do časa zavrhali nad ono ajdo. Razleteli so se. In njihovi izstrelki so nas iskali, da bi nam upihili lučko življenja.«

»Od ondod je bilo tvoje prvo pismo. Celo tam nisi pozabil na me!«

»Nisem! Sredi onih grozot — v onem semnju — v oni osamljenosti sem šele prav spoznal, kaj si mi bila —«

»Fant moj ubogi —«

Bogat sem bil — Bogat s teboj in v tebi — Manica —«

»Rogov log — Nad zeleno vodo — Tam si napisal tisto povest o mestnih gospodičah in študentovskih gospodinjah — Če jo hranim, veš — In kadar se me polasti žalost za daljnimi dnevi, jo poiščem med skritimi stvarmi —«

»Res — povest! Pesem o kontesi Olgi — Pesem o ljubezni, gospa Manica, ki ji nikoli ni bilo izpolnitve in je nikoli ne bo —«

»Pesem o kontesi Olgi —«

»O njej! In za njo! Ljubljeno in izbrano! Nikoli in nikdar doseženo —«

»Nisi mi povedal in razložil, kdaj in zakaj si me krstil za konteso Olgo —«

»Dva sva bila — Iz ene vasi — Na področju — V jasni poletni noči sva hodila pod graskimi razvalinami in sanjalarila o starih časih. O časih, ko je mlad vitez z lancpreškega gradu prihajal vsak večer vasovat pod okno h kontesi Olgi, ki je mlada in lepa samevala na naši graščini. Stavim,« je rekel Joža, »če bi jo zdajle poklicala — konteso Olgo — bi se prikazala na oknu —«

»Bi,« sem potrdil in sem se domislil tebe, lepe in mlade, in sem te tisto noč krstil za konteso Olgo —«

»Se spominjaš? — V Celovcu — V kavarni —«

»Lerch —«

»Da! — Zakaj nisi odprl ust? Kar molčal si — In vendar —«

»Vem! Razumem! Vse si mi povedal takrat — Na svojo malo, lepo dlan si položila samo sebe in si rekla: —«

»Vzemil!«

»Kaj si mi odgovoril?«

»Da ne potrebujem ničesar!«

»Drugače si povedal — Tako — dobesedno — si dejal: — Sleherni vojak danes nekaj potrebuje, jaz — se s kazalcem dotaknil lastnih prsi —, ne potrebujem ničesar! — Zaljivka je bila to! Verjameš?«

»Zlobe in hudobije tedaj ni bilo v mojem srcu! — Morda komaj grenka kapljica resnice —«

»Nešetokrat sem ubigala, če je bilo resnično, ko si mi pripovedoval —«

»O čolnu? O ribiču in hlačah?«

»Da!«

»Prisegam, da se je tako zgodilo — Celo popoldne si naju vozila po reki. In s Francetom sva bila simoračka do božje milosti. On, France, niti noga-vice ni zmogel za v čevlje. Kar na boso jih je nosil obute. Pri veslanju so mu hlače bežale pod kolena. Ali zastonj si je prizadeval, kako bi skrnil in zatajil gole gležnje Jaz, vidiš, sem bil srečnejši. Moje hlače so bile preluknjane na zadnji plati. Zato sem se pri ukrancju in izkrcanju obračal tako, da ti ne bi pokazal hrbita — Pa sva potem, ko si naju za bolnišnico izločila na travnik, vendarle odhitela na stanovanje, odnesla moje nedeljske hlače k starinarju in jih prodala za trideset krajčirjev Z izkupičkom sva plačala ribiču čolnino —«

»Otroka — Ja —«

»Motiš se! Fanta in pol! Kavalir —«

»Kje je France sedaj?«

»Ne vem. Svet je velik —«

»Ti?«

»Takole — Vidiš — Dobro — Samo

Ne, ne bo vojne...

Okanimo se vendar praznih čenč v teh tožnih dneh!

Ljubljana, 13. oktobra
Poleg iskrenega, globoko doživljenega žalovanja, ki je prevzelo ves narod ob dejstvu kraljeve smrti, je še neko drugo čustvo vstalo v srcih preprostih ljudi: strah pred posledicami zločina v Marseillu, ki jih nihče ni mogel pretehtati in preračunati, a ki so v slepih slutnjah zavzemale zmerom hujše dimenzije. Strah ima velike oči, pravijo, a še vse večje oči ima paničen strah, ki se ob veliki nacionalni nesreči, kakršna je z umorom velikega kralja zadela Jugoslavijo, nujno poloti množice. Iz tega strahu se je porodila kopa majhnih, smešnih, a senzacionalnih čenč, ki so si jih ljudje pričeli šepetati med seboj in ki se na tihem vzdržujejo, čeprav jih je že zdavnaj demantiral sam tok stvari.

Prvo, česar se je spomnil slepi ljudski nagon, je bilo: vojna! Vojne se zmerom ženske bolj bojijo kakor moške, ki so po nji najbolj neposredno prizadeti, in tako so tudi glas o tej vojni, ki da bo izbruhnila vsak čas, razširile pred vsem ženske. Povsem točno so doglone in izračunale: jutri ali najkasneje pojutrišnjem bo razglašena splošna mobilizacija, vsi letniki od 1915 pa do sive starosti bodo klicani pod orožje. Vsa ljubljanska garnizija je že odšla na fronto. Vsa vojska, kar je je stacionirane v Ljubljani, je imela danes pomoči zbor na sportnem igrišču Ilirije in je tiho zapustila Ljubljano. Vse oficirske gospe v Ljubljani jočejo, ker so morali njihovi možje tako iznenada na bojne poljane — le kar

vprašajte jih! Ko je prišel napovedani »jutri« »pojutrišnjem« in ni bilo mobilizacije in so častniki kakor zmerom prišli kositi domov, je pesniški duh ljudske govornice hitro iznašel novo verzijo: Ne, dokler umorjeni kralj še ni pokopan, ne bo vojne, po pogrebu se pa precej udarimo. Nekateri bolj optimisti pa odlašajo vojno na poznejši čas: na takrat, ko bo kralj Peter II. kronan.

Beležimo te izmišljotine, ki rasejo v preplašenih, malodušnih glavah in se razpredajo okrog preprostih src kakor nerodna, neprijetna pajčevina, in prosimo vse trezne in razumne ljudi, naj vsakomur povedo resnico, kakršna je: da vojne ne bo in ne sme biti, da mora biti močan narod sposoben tudi mirno prenesti nesrečo, kakršna je umor njegovega kralja, in da vse takšno brezglavo govorenje zanaša v narod samo nervoznost in nemir. Materialne, otipljive škode raznašanje teh alarmantnih vesti doslej sicer še ni prizadejalo. Mnogo čez mero skrbnih gospodinj v Ljubljani pa je že na prvi glas o marseillemskem atentatu in v prvi paniki pohitele v trgovino, da si nabavijo nekaterih dobrot v čim večjih količinah: vrečo najfinjše bele moke, kave najboljše vrste, sladkorja in drugih takšnih reči. Vojna bo, so si zaupno šepetale med seboj, pa se mora človek malo založiti. No, upamo, da te preskrbene žene ne bodo razočarane ne od ene ne od druge strani: vojne, ki se je boje, ne bo, vreča moke, kup kave in sladkorja pa v hiši tudi v mirnem času pride prav.

Iz akvaristove torbe

O razstavljenih akvarijih in drugo
Mnoge obiskovalce ljubljanskega muzeja, ki so si pretekli dve leti ogledovali razne zgodovinske spomenike na hodniku prvega nadstropja, so prijetno iznenadili trije zrasli, z ribami, polži, hrošči in pupki obljubljeni akvariji. Od teh akvarijev sta bila dva večja last kluba akvaristov v Ljubljani, tretji pa last muzeja. Odbor kluba akvaristov je svoječasno popolnoma pravilno sklepal, da je treba s klubovimi akvariji širiti smisel za vodotitje, in res ne vzbujajo nobena stvar tolike želje po posnemanju, kakor lepo zrasel in pestro obljubljen akvarij. Zaradi tega jih je po spoznavanju z vedno ljubeznivo muzejsko upravo razstavil na javnem mestu. Po letošnji jesenski razstavi na vselejsemu pa odbor kluba ni vrnil akvarijev muzeju, ker je, bržkone, našel drug koteček, kjer bodo javnosti dostopni.

V muzeju je sedaj samo en akvarij, na katerega opozarjam zlasti zaradi tega, ker so se v njem valisnerije krasno razvile. Siroki, svedrasti, h gladini stremeci dolgi listi teh ljubljanih naših akvarijev lahko vsakogar prepričajo, da je za bujno rast večine vodnih rastlin zemlja neobhodna. Poleg valisnerij je vsajena tudi braziljska krebomba in naš rogatega, ki je na prvi pogled podoben rmancu, samo da so mu tenki, iglasti rogovilasto se deleči listi tri. Podoba je, da ima rogatega lastnost, pritegniti nase vse drobne zemlje, ki plavajo v vodi, kajti v akvariju, kjer sem gojil činklje in polže, sem moral čisto očistiti vejice, kjer so se nabirali celi klobučki blata. dočim je bila plast blata na ostalih rastlinah enakomerna in neznatna. Prebivalci akvarija so pa ameriški svetilkevi (Empomotis gibbosus), klen, ki se zakrivljena hrbtnica, Erjavečeva belica z ravnim, zelenokrvnastim črto nad pobočnic in z velikimi očesi, zelenorumeni lenj (slajn) z rdečimi očesi in z brkicami na ustnih koticčkih.

Ker smo ravno govorili o permanentno razstavljenih akvarijih, je želeli, da bi se kmalu uresničila želja ljubiteljev vodožitja in naše mladine s tem, da bi zrasel v tirolskem parku ob promenadi, ki vodi k tirolskemu gradu, pivovarni vodožitja. Stroški bi ne bili veliki, investiran denar bi se pa vrnil in obrestoval potom zmerno vstopnine. Tozadevno mi je objasnil dr. Müller iz Trsta, ki je upravnik zgradbe z morskim akvariji, da je zavod vedno aktivno, to pa zaradi nizke vstopnine (1 lira), ki jo pogreša lažje tudi vsak solar in celo delavec. Najbližji, a tudi najsiromnejši plastem ljudstva je torej z nizko vstopnino vstop omogočen, zato se vložen denar naglo amortizira, poleg tega pa ostane še vedno dovolj za tekoče izdatke in postrežbo. Če bi znašala vstopnina bodočega ljubljanskega paviljona samo dinar, bi bilo

vedno dovolj obiskovalcev, poleg tega bi pa rasil privlačnost najlepšega parka Jugoslavije. Da bi tvoril tak paviljon živo spričevalo o kulturni višini slovenskega naroda in da bi prosvetoval mladino in preprosto ljudstvo, o tem pač ni dvoma: mestna uprava, ki bi oživotvorila to zamisel, pa bi bila lahko ponosna in žela bi priznanje vseh Slovencev.

Slednjic še nekaj o ribicah. Ze svoječasno sem o omenili, lepo ribico v rjavi halji s črnkastimi marogami, ki je okrašena s čipkami v obliki črnopikastih plavuti. Pohra je ta nežna talna ribica, ki skrbno pobira hrano po dnu akvarija. Pohro, ki sem jo lani vlovil v Radnji pri Brezovici, je dr. Karamen določil kot Barbus meridionalis petenji, ugotovil je pa po vsej Jugoslaviji, razen Slovenije. Dr. A. Munđo jo je pa ugotovil v Blejskem jezeru in v srednjem savskem toku. Osebnost sem jo našel v mnogih potokih ljubljanske kotline s prodastim dnom. — Ker sem opazil, da se tu in tam zamenja pohra z mreno, naj omenim, da je mrena vedno svetlejša kakor pohra, dasi sta si v mladosti po obliki zelo podobni. Zanesljivo ju razpoznamo tako na repni plavuti, ki je pri mreni globoko zarezana, pri pohri je pa zareza plitkejša, vogelj pa oster. Tudi hrbtna plavut mrene je malo zarezana, pri pohri pa ravna. Često se mrene zamenjajo z globokočji, vsaj po barvi. Nu — če natančno pogledamo na ustnice, vidimo pri globokočji po eno daljšo tipkalo na ustnih koticčkih, mrena in tudi pohra iste velikosti imata pa na vsaki strani po dve razmeroma kratki tipalki.

Lep Petrov blagor

Jeserta 3 1/2 m dolga in 201 kg težka.

Veliko Gradišče, 10. oktobra.
Da je Dunav v svojem dolnjem toku, to se pravi, med Smederevom in Zelezniimi vrati, zelo ribovit, je splošno znano in v listih niso redka poročila o bogatih lovih, ki se morejo ponasati z njimi podunavski ribiči. Sta pa prav posebno dve vrsti rib, ki se jih najbolj razveseljuje ribiči, če jim zaideva v mrežo v večji množini in zlasti še, če se nahajajo med njimi kakšni izredni veliki. Te dve vrsti sta som in jesetra (omunac), ki se obe odlikujeta z izbornim mesom, kateremu je cena vedno precej visoka, a prav posebno pa še jesetra, ker se njene ikre podelavajo v kaviar, ki po svoji izborni kakovosti prav nič ne zaostaja za znamenitim ruškim kaviarjem. In ravno »čeraš« so imeli štiri tukajšnji ribiči srečo, da so vjeli jesetro, kakor toliko že zdavnaj ne pomnijo ljudje.

Ribiči so lovili pri Adi v bližini Velikega Gradišča. Bilo je že polnoči, pa ni bilo sreče. Mreža je bila večinoma prazna, ali pa je bilo v njej le nekaj drobca. Ko so po več neuspelih poizkuših zopet vrgli mre-

J. Milčinski

Mary med kurjači

Ob zadnjem viharju se je kurjaču Barbi vsula žerjavica po nogah in mu sežgala čevlje, kožo in meso. Ker sem bil ravno brez dela, so me porinili na njegovo mesto, češ, da bom nekaj dni že vzdržal. Dali so mi lopato, v kotu da je premog, tam da ima peč vrata in naj kar mečem; kadar bo dosti gorelo, da mi bodo že povedali.

Pa niti ni tako hudo, kakor sem si bil mislil. Naša kurilnica je pravo okrevanje proti oni na »Bizarci Mendici«. Imamo dober preprih in toliko svetlo, da lahko razločim obraze, tudi če so »štedilniki« zaprti. In kurjači so vsi posredni fantje, da se ne pripravim — od sile je nerodno, koder se v kurilnici obmetavajo s premogom.

ko, so se začeli, da je postala nenavadno težka. Ker je bila mreža stara in so se bali, da bi se ne raztrgala, so jo z največjo previdnostjo vlekli k bregu, ki prav tamkaj ni visok in se zelo položno spušta v vodo. Tako so srečno poglobili mrežo na plitvino in v mreži se je premetavala ogromna jesetra. Da bi jim ne pobegnila, so se vsi štirje vrgli nanjo, pa je niso mogli premagati. Morali so jo ubiti s kamnom, da so jo nato mogli privleči do čolna in jo spraviti vanj. Na bregu so jo potem naložili na voz in jo pripeljali na ribji trg v Velikem Gradišču. Ker je ob sobotah v Velikem Gradišču tržni dan, so ribe kmalu prodali in so imeli z njo zaslužek, da se jim je trud v resnici izplačal.

Jesetra je merila v dolžino polmetra meter in je tehtala 201 kg. V ribi je bilo nič manj ko 20 kg iver, torej toliko kaviarja. Ribiči so prodali ribo za 4000 Din in je tako ta lov vrzel vsakemu po 1000 Din.

Sv. Peter je pač zaslužil, da mu prižgejo in ne vsi skupaj ene in morda tiste tanke po pol dinarja, temveč vsak svojo in debelo, pravo »slavsko« svečo.

Pariško mesto ima pritožno knjigo

Ce obiskovalce v francoski prestolnici misli, da so ga kako očistili ali grdo z njim ravnali, lahko zadnje čase zahteva »pritožno knjigo« kakor v kakem hotelu, in ima precej upravičeno upanje, da bodo vzrok njegove nevolje odstranili. Ta pariška pritožna knjiga je novo ustanovljena organizacija »Saisons de Paris«. Ustanovili so jo hotelirji, trgovci in številne druge osebe. Njen namen je, da postane Pariz iznova mednarodno središče elegancije, zabave in duševnega življenja, kakor je bil prej. »Saisons de Paris« hoče odpraviti in onemogočiti vsak nedostatek, ki tuja lahko pripravi v nevoljo, pa naj bo potem neupravičen hotelski račun ali nepošten natekar, vsiljiv tujski vodnik ali neviden tramvajski ali avtobusni sprevednik, goljufiv trgovec, obrtnik ali kdorkoli.

Poizkusni zakon

Zanimiv običaj baranjskih Sokcev.

Osijek, v oktobru.
Mesec oktober je pač najznamenitejši mesec v letu za mlade Sokce in Sokice v baranjskem kotu med Dravo in Dunavom. Prišla je jesen in z njo ženitovanja. Pri Sokcih se namreč vrše poroke skoraj izključno le v jeseni, in sicer ob torkih, ki se smatra za najprej dan v tednu. Kdor si hoče natančneje ogledati njihove starodavne ženitovanske običaje, ima sedaj najlepšo priliko za to. Onostran Drave, v Dardi, središči baranjskih Sokcev, se bodo vse tja do zime vsak tork vrnile poroke z vsem sijajem starih sporočil. Seveda, lepo po vrsti, kakor so neveste opravile svojo šesterotredensko — preizkušnjo.

Sokci so po svojih davnih dedih podedovali trdno vero, da pri zakonu ne gre kupovati mačka v vrači. Zato se starši, ko jim mladina dorasne do ženitve, odločno močijo, lepo domenijo med seboj in bodoča nevesta gre k svojemu bodočemu ženinu na šesttedensko poizkušnjo. Ženin in nevesta živita teh šest tednov, kakor da bi v zakonu že bila, in nevesta opravlja v hiši vsa dela, ki naj bi jih opravljala po poroki. Če se poizkušnja dobro izteče za oboje, se potem mlada poroči, če pa on ne ugaia njej, ali ne ona njemu, pa se dekle vrne domov, odkoder jo še iste jeseni, ali pa vsaj prihodnje poletje na novo poizkušnjo. Braz take šesterotredenske poizkušnje ni poroke.

Toda je med baranjskimi Sokci tudi še drug predporečni običaj, ki ga oni sami imenujejo »ljubezen na upanje« — pri nas bi rekli: »na kredot« — dočim zgoraj opisane smatramo za »ljubezen na poizkušnjo«. »Ljubezen na upanje« je v navadi pri parčkah, ki se zaradi kake zapreke ne morejo poročiti, zlasti pa, če je nevesta še nedolna. V takem primeru dekleto pobežne, seveda s tihim pristankom obojestranskih staršev, k svojemu izvoljencu in živi v njegovi hiši vse dole, da dopolni 16. leto svoje starosti in se mlada moreta poročiti. Toda se tudi čaka, ki ga je nedolno dekleto preželo pri svojem izvoljencu, smatra za »poizkusno dobro« in imata potem, ko je poroka mogoča, oba pravico, da se odločita za poroko, ali pa tudi ne. Ako ne, hodi dekle potem pač, kakor vse ostale, toliko časa na šesterotredensko poizkušnjo, dokler se ne omoži. Takih dvojic z »ljubeznijo na upanje« je zelo veliko in jih je bilo n. pr. lani samo v vasi Duboševici 65. Ker oblast smatra to »ljubezen na upanje« za konubinac, ki je kazniv, jih je vseh 65 kaznovala z zaporno kazen in globo in jim zaukazala, da se morajo poročiti ali pa raziti.

Napovedal pa je med Sokci tudi precej moških, ki ostajajo sami. Preživeli so vse svoje življenje, odkar so odrasli, v »ljubezni na poizkušnjo«. Poizkušali so in poizkušali, pa nič izbrali in so naposled v teh poizkusnih ostareli, da jim eploh ni več do zakonskega življenja.

Otroci, ki se rode iz te »ljubezni na poizkušnjo«, ne delajo ovir svojim nezakon-

skim materam, ki si z novimi »poizkušnjami« iščejo ženinov. Dobivajo materin priimek in ostajajo na materinem domu, če jih oče ne posvoji. V ostalem pa Sokci smatrajo otroški blagoslov za veliko nadlego. Skoro tretjina zakonov ostaja brez otrok in več ko enega otroka najdete redkokoli pri drugih še tako zdravih in krepkih zakoncih. »Bela kuga«, preprečevanje oploditve in odpravljanje ploda, je še silno razpala med Sokicami. In igra tu menda poleg ženskih mušic precejšnjo ulogo tudi želja, da bi se imetje ne razkosalo.

Za zaključek naj še navedem, da pri Sokcih žalna barva ni črna, temveč čisto bela. V tej čisti belini, ki ne sme biti pomešana z nobeno drugo barvo, žalujejo za pokojniki vse leto. Žalujejo pa tudi, če kdo iz družine odptuje. Žalovanje v tem primeru pa traja samo do njegove povrnitve.

Taki so običaji naših Sokcev onostran Drave. In sedaj smo v oktobru, po trgalvi, pa se »ljubezen na poizkušnjo« vzovelela vsevpriek po vsej Baranji. Tamle v novembru pa bodo »buklijašice« velevali k porokam. Ali pa tudi ne. Vesaj ne vsepovsod. Pač kakor pokaže »poizkušnja«.

Množina in dobrota letošnjega vinskega pridelka Jugoslaviji

Trgatev je v dravski banovini končana in mošt po večini že izgotovljen. O pričakovanim letošnjem vinskem pridelku se je doslej mnogo pisalo in obravnavalo po raznih strokovnih in nestrokovnih listih in čisto prav onostransko. Mnogi so v svojih poročilih pretiravali glede množine, drugi pa so spet podcenjevali pridelke glede dobrote, tako da čitatelji niso mogli dobiti prave slike o letošnjem grozdnom in moštnem stanju.

Druga polovica avgusta in prva polovica septembra sta sicer dobre nače na množino in količino obutno potlačili, toda vendar ne tako, kakor so črnogledi bodisi zaradi nepoznanja razmer v drugih vinskih gradinskih krajih, bodisi iz špekulativnega stališča, listom poročali.

Res so imeli v nekaterih krajih na Dolenjskem in tudi na Štajerskem, zlasti koder je toča potokla, mnogo slabšo trgatev od lanske ter so morali zavoljo splošnega gnitja grozja tudi predčasno še nedozorelo grozje potrgati. Toda k sreči to zlo ni imelo prevelikih dimenzij.

Po večini pa so v času od 12. do 20. septembra le izpodbirali nagnilo grozje in potrgali samo že bolj dozorelo zgodnje grozje, na primer portugalko, žlahtnino, zgodnji burgundec, med tem ko so še nedozorelo grozje, kakor rizing, traminec, žametasto črnino, pustili na trti v nadaljnje dozorevanje in boljšanje. Posrečilo se je to popolnoma, kajti od 20. septembra naprej so nastopili zelo lepi, solncni, prav vroči dnevi do vsehlega 5. t. m., da je vse na trti še ostalo grozje popolnoma izsorelo in tako znatno izboljšalo vese pridelke. Med tem ko so mošči iz grozja, na trganega med 12. in 20. septembrom, vsebovali 12, 13 do kvečjemu 18 odstotkov sladkorja, so vsebovali mošči, nabrani ob koncu septembra in prve dni oktobra 20, 22 do 24 odstotkov, deloma celo še 25 odstotkov sladkorja. Grozje sicer ni pridobilo v tej dobi vsak dan po 1 odstotek, kajti kor so nekateri trdili, pač pa vsake 3 do 4 dni po 1 odstotek, kar je vsekakor dosti. Mošči a tako vsebino sladkorja bodo dali močna, zdrava, polna in bolj aromatična vina z 12 do 15 odstotkov alkohola, med tem ko bodo imela vina iz prej trganega grozja pod 10 odstotkov alkohola, to je v večini le 7,5 do 9 odstotkov. Gnilo grozje je pa ne da baš najslabše vino, ako je dozorelo, samo ga je treba primerno pripraviti, to je pravilno kletarsko postopati z njim že v moštnem stanju; tako dobimo celo prav dobro vino, še boljše kakor iz zdravega, nedozorelega grozja, in to po naravnem potu brez dodajanja sladkorja. V žlahtno gnilih jagodah se namreč hitreje razvija sladkorni in kislini proces, tako da se sladkor hitreje pomnožuje in kislina hitreje zmanjšuje kakor v zdravem, še nedozorelem grozju. Zopno postane pa vino, če izvira od smrdljivo gnilega grozja, s katerim se poleg tega ob moštenju ni pravilno ravnalo.

S pozneje (oktobra) napravljenim moštom se bo z uspehom lahko izboljšal in postal prejšnji mošt, tako da bo tudi prej

napravljeni mošt dobil svojo potrebno polnost in veljavo in boljše ceno. Žal je mošta iz pozno branega grozja mnogo premalo, da bi se moglo izvršiti povsod uspešno tozadevno izboljšanje. Zadnje dobljeni mošt se tudi laže in dražje proda. Zato se b marsikateremu vinogradniku bolj izplačala prodaja vsakega pridelka zase.

Nadaljnja dobrota in prednost letošnjega mošta, odnosno vina, pred lanskim obstoji v tem, da vsebuje letošnji pridelke mnogo manj kisline kakor lanski. Tudi se bo odvisna kislina iz letošnjih vin hitreje izločila in bodo postala vina prej godna za splošni konzum kakor lanska, ki glede na preobilo kisline nekatera še zdaj niso povsem ubrana.

Kupčija z novimi mošči, odnosno s novimi vinom, je še precej mlačna, ker je kupna orientacija še nejasna. Začasno segajo bolj po cenah moštih in vinih iz naših južnih banovin. Največja zapreka večjemu vinskemu prometu pa je skrajno pomanjkanje gotovine. Ako se v tem oziru na bolje, bo tudi te toso ponudba nadkriljevala povpraševanje in pritiskala na cene vina v široko celotnega domačega vinogradništva. Enake vinskotrgovinske razmere kakor v dravski banovini, odnosno v vsej naši državi, vladajo tudi v drugih vinskih državah, razen v Švici, ki ima rekordno letino in začasno ne potrebuje inozemskih vin, ki jih drugače v veliki množini uvaža.

Rajši ostane pošten

Pravosodno ministrstvo Združenih držav je prejelo prošnjo nekega bivšega kaznenca, ki je bil nedavno izpuščen iz Sing-Singa (znane jetnišnice), kjer je bil odsedel večletno kazen. »Zunaj na svobodi«, je napisal poročilo, »je premalom dela in preveč izkušnjav. Jaz pa ostanem rajši pošten. Zaradi tega prosim, da se mi dovolji, da se vrnem nazaj v ječo, ne da bi bil zagrešil nov zločin.«

Papeški kočijaž

Rinaldo Jachini, papeški kočijaž, se je zdaj umaknil v pokoj, ko je služil celih 70 let. Tudi njegov oče je bil kočijaž, in sicer pri kardinalu državem tajniku Antonelli. Ju pod papežem Pijem IX. Rinaldo je 16 let star stopil v službo pri papežu in je vozil Pija IX., Leona XIII., Pija X., Benedikta XV. in Pija XI. Od vseh je prejel priznanja in darila. Zdal je 90 let star in želi prost vseh skrbi, ki jih nalaga njegova služba, uživati še svojo mladost. Poročil je neko mlado sestro, ki bi ji lahko bil praded. Ima pa namen ućakati 110 let.

Sobo odda

sestava 1 Din. davek 2 Din. za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sobko s posebnim vshodom, odjem za 100 Din. Pojavila daje Lipovec, Reber štev. 3/11 30997-28

Pouk sestava 1 Din. davek 2 Din. za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tujih jezikov (nemški, francoski, angleški, italijanski) se naučite brezplačno v 4-6 mesečih, stenografije v 2 mesečih potom doplavljanja. Mesecno 30 Din. Prospekti, poukne lekcije brezplačno. — Dopisna šola tujih jezikov »Perfekt«, post. pret. 557, Beograd. 248-4

Kapital

sestava 1 Din. davek 2 Din. za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobičkanosno, popolnoma varno naložitev kapitala, tudi hranilnih knjižic vam solidno in resno nekrbi koncesionarna kmetijska zadruga

Lojze Zajc Ljubljana, Gledalska ul. 7, telefon 35-8 30218-16

Prodaj sestava 1 Din. davek 2 Din. za sifro ali dajanje na slova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vablmo Vas k nakupu v največji oblačilnici A. Preker. Sv. Petra cema 14. 193

Velika dobave zmožna predilnica sprejme za Ljubljano in okolico dobro vpeljanega

zastopnika

za prejo. Obširne ponudbe pod 4488 na ogl. odd. Jutra

če mrlič ne bi tolikokrat vstajali iz grobov —

»Si oženjen? Imaš otroke?«

»Sinčica in hčerko — Dve zvezdici — Dva cveta na breskovi vejici v ranem spomladanskem jutru —

»Tudi jaz sem omožena — Ostala sva z njim — z možem — brez poroda — Ali ljubiš ženo —?«

»Ljubim!«

»Tako — vsaj toliko — kot si mene kóč —?«

»Še bolj — Veliko bolj —

»Trdo govoriš —!«

»Resnico, gospa Manica —

»In si vseeno prišel in me poiskal?«

»Zgodilo se je, glej — tako — tako — mimogrede —

»Da mi rečeš — kaj ne — da si nimava povedati ničesar več —

»Ne, gospa Manica! Ne tega! Temveč edino to, da si nimava dati ničesar več — ker —

»Ker?«

— sva vse najlepše in najdražje, kontesa Olga, kar sva nekoč imenovala svojo — najino — last, razdelila drugim in ni za naju ostalo nič —

»Tako je! Da! Tako je!«

★

Onkraj zamreženih oken je v oblaci noči tulil in zavijal jesenski veter

kakor na prekratko verigo priklenjen pe, kadar mu v hiši umira gospodar. V sobi se je na dvanajstih železnih posteljah v znoju premetavala dvanajst obsojencev v nemirnem snu. Človek na moji levisi — menda tolovaj Mataj — je škripal z zobmi, krčil pesti in za slate denarje nevidni žrtvi prešal dušo iz telesa. Kaznjeneč štev. 1440 je posegel nekam v temo — pod

zglavje ali v suknjič — mi stisnil v dlan pretihotapljeno cigareto, potegnil odejo čez glavo in ukresal gobo.

»Obhodnica je minila,« je dejal. »Priživala.«

Na osebnih tablici, pribiti nad ležiščem jetnika št. 1440 je pisalo, da je grešnik obsojen na dosmrtno ječo, ker je ubil svojo ženo v prepriju, iz trte izvitom —

Isti dan, ko se... stopnicah prvič spodkotal proti kotlom, je kapitan pripeljal na krov romantično navdahnjeno družbo, tri ženske in par moških. Nemara so hoteli spoznati mornarsko življenje, kakor so ga videli v filmu. Napravili so jim nekaj prostora in razobesili viseče postelje. Menda se bodo samo do prvega pristanišča peljali z nami.

Drugeda dne dopoldne je prvi častnik pripeljal doli k nam eno od tistih žensk. Roke ji je ovil s predvodom, da je ni peklo, ko se je oprijemala za držaje. Strašno vroče ji je moralo biti, taki nežni mladi ženski, a ona se je samo smejala, kot da sedi v kinu in gleda dobro komedijo. Ta je bila gotovo najbolj roman-

tična od vseh onih zgoraj. Zelo mlada je bila, kakor otrok je hotela vse vedeti, vse jo je zanimalo in samo veselje je bilo. Smeh je v kurilnici redka stvar in ženski smeh še celo. Tako nam je dobro del, da najmanj pol ure potem, ko je odšla, ni nihče zale.

Zvečer, ko smo delali drugo partijo, je prišla spet in kar sama. To pot je imela na sebi prvega častnika vrhnjo obleko, katero je bil oblekel, da ne onečedi svoje lepe uniforme, kadar je prišel sitnosti prodajat v strojnico. In ta ženska je pritelevadila sama po stopnicah navzdol k nam, kakor bi bila rojena v kurilnici. Kratkotomalo je sedla na kup premoga, poiskala v žepu škatalo finih cigaret in nam jih razdelila. Ko smo si vsak svojo prižgali na žerjavici, ki jo je eden prinesel na lopati iz peči, pa nas je po vrsti pogledala in vprašala: »Kako gre, dečki?« Na mah smo se vsi zarežali, kakor bi nam povedala mastno smešnico. Dobra beseda je za uboge pare pri kotlih več vredna od cigarete. Potem pa je Tomažu, najbolj robatemu in nerodnemu vžela lopato iz rok in poskusila sama nakladati. Lopato je držala napak in seveda niti zrnca premoga ni spravila do ognja. Mi smo se okoli nje kar vili od smeha. To se je gotovo spomnila, samo da nas spravi dobro voljo — dobro je vedela, kaj nam dobro stori.

Nazadnje jo je vročina le premagala. Ko se je že sklonila, da se splazi skozi ona majhna razbeljena vrata na zrak, se je Tomaž ojunail in zavpil za njo:

»Na svidenje in hvala lepa, gospodična!« Ona pa se je zasmejala nazaj: »Recite mi kar Mary! Adijo kameradi!«

Tako je Mary hodila k nam skozi štiri dni. Vedno nam je prinesla kaj s seboj, bonbone, sadje, cigarete in vedno smo se na vsa usta smejali, ko ji nismo vedeli kaj reči. Sicer pa nismo nikdar govorili o njej; vsakemu je bilo nerodno začeti. Le kleti smo manj in zaradi hrane se ni nihče puntal ta čas.

Slovo od Viteškega kralja v Franciji

Najdragocenejši tovor, ki ga je kdajkoli nosila vojna ladja: krsto s truplom Viteškega kralja Aleksandra dvigajo na rušilec „Dubrovnik“

Slovo: Nj. Vel. kraljica Marija in predsednik francoske republike Albert Lebrun odhajata z „Dubrovnik“, ki je takoj nato krenil iz marseilleskega pristanišča v domovino

Južna Srbija objokuje svojega rešitelja

Skoplje, 11. oktobra.

Žalost Južne Srbije zaradi tragične smrti kralja Aleksandra je neizmerna. Dasi so te vesti vso državo pogreznilo v globoko žalost, ima iz mnogih vzrokov ta žalost v južnosrbskih krajih še bolj pekočo bolečino. Na južnosrbskih tleh je bil začetek velikega poslanstva pokojnega vladarja. Južna Srbija in njeni prebivalci so bili priča njegovega zmagovitega pohoda v balkanskih vojnah, bili so priče najstrašnejših časov po lepi zori priporjene svobode na poti na krvava bojišča in naposled v tujino, ko so za unikajočo se vojsko, ki jo je vodil regent Aleksander, gorele domače vasi in ko se je vse naokrog zgrinjal oklep sovražnega uničevanja. Na domača, od sovranih granat razorana tla, pa je spet stopila srbska vojska 1918, ko je njen poveljnik, regent Aleksander usmeril pot s ciljem »naprej v slavo ali v smrt!« Pot je vodila v slavo in ko je napočil mir v združenji, svobodni Jugoslaviji, se je vladar ponovno vračal na tistiše svojih zgodovinskih pohodov.

Zadnjič je bil v Skoplju letos spomladi, ko so manifestirali bojovníki iz l. 1914, da so ohranili za vso Jugoslavijo isto srčnost in isto zvestobo, s katero so pred dvajsetimi leti iz Skoplja odhajali na bojišča. Južni Srbiji pa je naš vladar tudi drugače vedno posvečal svojo največjo skrb ter se zanimal za vse njene gospodarske in kulturne zadeve.

Skoplje je prvo vest o strašnem dogodku dobilo po radiu in je vso noč preživelo v največjem razburjenju in bridki žalosti, vnes pa tudi v mrzličnem iskanju utrnika kake nade. Zjutraj 10. t. m. pa so bili tudi po Skoplju razširjeni letaki in dospelo so tudi prve izjave prestolnihskih listov, ki so potrdile vso tragično resnico.

Vrhovni vojaški poveljnik Aleksander in veseli Šumadinci

Nekaj dni pred zgodovinskim 14. septembrom 1918, ko je bil začetek preboja solunske fronte, se je vrhovni vojaški poveljnik regent Aleksander v mali leseni kolibi na Bukoviku vso noč razgovarjal s svojimi generali o pripravah napada. Naslednji dan se je po postojankah in taboriških rezervah razširila vest, da se pripravila nekaj važnega in odločilnega. Na pobočju Bukovika so imeli svoje postojanke Šumadinci, ki so se že precej časa dolgočasili zaradi mučnega mira na fronti. Mučili jih je bolj kakor kdaj poprej domotožje in želeli so si, da bi se nekaj zgodilo, karkoli — samo ven iz tega neprestanega mirnega čakanja. Vest o odločilnem napadu jih je nenavadno poživila. V strelskih jarkih in taboriških rezervah je zavladalo pravo veselje.

Ko je regent Aleksander s svojim adjutantom pregledoval postojanke, je naletel na starejšega moža, vojaka 3. poziva, ki je prepeval neko vojaško popevko, ko je koračal proti taboru svojega oddelka. Mož je častnika pozdravil, postavil se je mirno, a videlo se je, da ni baš trdno na nogah. Tudi na vprašanja je odgovarjal precej nerodno.

— Vidi se, da si se ga precej nalezel, je dejal staremu vojniku regent Aleksander.

— To pa to, od veselja sem se napil, ker se bomo naposled vendarle dvignili iz tega brezdeležja in potolkli sovražnike, ki se nam že smejijo, ker toliko časa mirujemo. Bogu in vrhovnemu komandantu hvala, da je temu konec!

— Ali so tako veseli tudi tvoji tovariši?

— Seveda so, veselimo se vsi, stari in mladi. In povem ti, gospodine, da bi postal vso četo, če bi imel kaj denarja.

Regent je moža še povprašal od kod je doma, kako dolgo je že na fronti in kaj je z njegovo družino.

Mož mu je razložil, da je doma ostala

samo žena in da sta na fronti z njim vred še dva sina. Eden pri topničarjih, drugi pa v isti četi. Vse to je pripovedoval z največjo prostodušnostjo veselega človeka.

Regent ga je poslušal z vedno večjim veseljem ter mu naposled izročil večji bankovec.

— Tu imaš, pa naj bo po tvojem. Le počasti četne tovariše, dokler je še čas, zakaj kmalu bo treba nastopiti z vsem pogumom, ki si ga, kakor vidim, že večkrat pokazal.

— Najlepša ti hvala gospodine, samo prosim te, da mi poveš, kdaj si, da ti lah-

ko vrnem in te počastim kadar pridemo spet domov.

Regent se je samo smehljaj, adjutant pa je vprašal veselega moža:

— Kaj res ne poznaš gospoda? Pomisli malo!

Mož je krčevito stiskal bankovec v roki, nekaj časa razmišljal, potem pa s težavo spregovoril:

— Zdi se mi, vedno bolj se mi zdi...

— Cuti bi nas moral, mi seže v misel.

— Da, da, mu je pomagal adjutant, pred vrhovnim poveljnikom stojiš.

— Va-va-še Vi-vi-sočanstvo, je jedljal stari vojak in stal kakor ukopan, ko sta regent in pobočnik že odhajala.

Ni ga več med nami...

Vrhovni

Deseti oktober zvečer.

Med osmo in deveto uro je bilo. Sedim v svoji sobi pri pisalni mizi. Sredi dela sem. Nenadno nekdo potrka in stopi ves bled in prepaden z velikim razprtimi očmi. Stojiva si nasproti, on s strašno novico na ustnih, jaz s tesnobno težko slutnjo...

»Naš kralj... Kralja so nam ubili!« Obe roki dvignem nehoti, pritiskajoč ju na srce...

»Kaj pravite?... Ne... ne!... Saj to vendar ni mogoče — ne sme biti mogoče!« — Moj glas je nenaraven, hripav, pretrgan.

»Po radiu...« se s težavo iztrga polovičen stavek pojasnila iz njegovih ust.

»Radio...«

Naslonim se na vrata, vse okrog mene se potaplja v megle, vse v meni se zastre s temo, tako črno, kakor je le smrt...

»Bog se usmili!...«

Vsi ljudje v hiši so zbrani okrog na-

ju. Ne vem, kdaj so prišli. Nenadno si gledamo v oči, ki so povsem prazne in vendar polne nezveste groze, brezmejnega gorja, neizgovorjene žalosti. Roke se nam nehotno oklenejo druga druge, enoten, vztrik podoben, vzdih se izvije iz naših prsi:

»Naš kralj... Aleksander — —!«

»Cuti bi nas moral, mi seže v misel.«

»Vstati bi moral, saj ga tako kliče-mo!«

In potem se prične beganje po ulicah, po lokalih, kjer se čuje radio. Kukavica ljubljanske radijske postaje kuka neprestano.

»Kaj se je zgodilo?«

Pričenja se noč brez spanja, polna mrzličnega pričakovanja, polna kljub vse še upajoče molitve... Da, to noč smo znali spet moliti. Molitev je bila vsak naš diš, vsaka še tako brezoblična, iztirjena misel. Vse je še vedno prosilo:

»Bog ne daj, da bi bila resnica —!«

Enajsti oktober: zjutraj.

Hodim v svoji sobi od stene do stene, brez utrujenosti, brez čuta, da so minile že ure noči in trka jutro na zastirta okna. Predrami me zvon. Korak se mi ustavi. Mehanično dvignem zastor in vidim: jutro megleno — solžno, kakor da so se vse solze naših src, ki jih niso mogle preliti oči, nabrale na nebu, vpijoč po življenju Njegovem, ki nam je bil Oče nad Očeti, kateremu smo prepustili tako brezskrbno vse delo za blaginjo naše domovine, za nas vse...

S strehe nasprotni hiše udari vame senca... Obe roki se braneče iztegneta proti njej, vročine oči brez solz se zapro:

»Ne... ne... ne...!« —

Neizprosno resnice ubije vse. Zaman so bile vse molitve, vse prošnje, vse upanje... Nič več se ne morejo misli oklepati rešilne bilke:

»Saj se ni mogel roditi zločinec, ki bi streljal Nanj, ki mu je bila vsa globoka dobrota... tako vidno izražena na obrazu in v očeh polnih blagoslovilajočega miru človeštvu, polnih neuklonljive sile pozitivnega dela v blagor svojega naroda in domovine!« —

Nič več... Zlobne sence plapolajo po zraku, zagrinjajo naša srca, stiskajo jih, kakor z jekleno verigo, razbeljeno v ognju neizgovorne žalosti... Zvonovi pojo svojo turobno pesem, vsako uro...

Po cestah je mrtvo, a kogar srečaš, mu je lice resno, vpadlo, blede. Sem in tja čuješ besede...

»Zakaj se je moralo zgoditi?!«

»O, da bi mogel preprečiti to...«

»Ko bi mi bilo dano, dati življenje na-mestu Njega...«

Mlado dekle, z zasoljenimi lici, zabrekli, objokanimi očmi govori:

»Vso srečo ljubezni in življenja bi darovala, ko ti le ne bila resnica...«

Otroci govore s preplašenimi očmi med seboj:

»Kralj je umrl...«

»Vojna bo — —!«

»Ne, ne bo ne vojne! Kralj Aleksander ni hotel vojne. Vsi ga morajo ubogati, čeprav je zdaj mrtve — —!«

Starčki s tresočimi se rokami s tišim glasom govore:

»Ni ga več med nami, našega kralja. Težko je to!«

V vseh dušah in srcih tiva obupna žalost. Učitelji stoje nemi pred šolsko mladino. Ne morejo govoriti. Joka se jim trgajo besede:

»Deca! Glejte — ob zadnjih trenutkih svojega življenja, On velikan nad velikan, ni mislil nase, domovina mu je bila v mislih — mi smo bili njegova skrb... Njegov zadnji diš je bil poljub ljubezni na naša čela, da ne pozabimo njegove svete zapuščine: »Čuvajte Jugoslavijo!« Deca! Ponesite ta njegov poslednji poljub svojim staršem, povejte jim oporoko našega ljubljenega kralja, da se bodo vedno spominjali in lahko rekli: »Čuvamo jo, Jugoslavijo!«

Srca vseh Jugoslovenov so polna bridkosti. Njegovi Sokoli govore neprestano z Njim, ki jim je bil največji brat med brati:

»Odeš si od nas, mi pa Te nosimo v svojih srcih, iz katerih Te ne more nihče nikoli iztrgati, kakor Te je nam iztrgala propala roka iz sredine življenja. Čuj nas, naš ljubljani kralj, čuj nas, ko prisegamo zvestobo Tvojemu sinu, Nj. Vel. Petru II. — čuj nas! Tvoj diš je med nami, prepričani smo, da vidiš v srce vsakemu posebej, zdaj, ko si sam prešel v veliki mir in si dvignjen nad vsakdanjostjo našega življenja. Zato razložiš v nas tudi na glas ne izgovorjeno prisego, prisego na poslednji diš Tvojega življenja, ki nam je in ostane naj-»Čuvajte mi Jugoslavijo!«

In zdaj, ko nam je vzeto Tvoje dragoceno življenje in si se vrnil k nam na valovih sinjega Jadrana v beli Zagreb in kraljevski Beograd, nem in veličasten v smrti, so naše duše polne Tvojega nesmrtnega duha, Tvoje ljubezni do domovine, ki si nam jo umirajoč zapustil kot največjo svetost našega življenja. V slavo Tvojega nesmrtnega spomina in slavo našega mladega kralja Petra II. se zaklinjamo: »Čuvali bomo Jugoslavijo!«

N-a.

Žalna seja pariškega občinskega sveta

Pariz, 13. oktobra. p. Pariški občinski svet je imel snodi žalno sejo, na kateri se je predsednik pariške občine v daljšem govoru spominjal Nj. Vel. kralja Aleksandra. Občinski svet je s trinitutnim molkom počastil spomin velikega vladarja Jugoslavije. Obenem je bilo sklenjeno, da odpošlje pariška mestna občina na pogreb kralja Aleksandra posebno deputacijo.

Mednarodni kongres za letalstvo v Beogradu

Washington, 13. oktobra. w. Na zadnji seji kongresa mednarodne zveze za letalstvo je bil princ Jurij Bibescu ponovno izvoljen za predsednika. Prihodnji kongres zveze bo l. 1935. v Beogradu. Znan nemški letalec Wolfram Gronau je bil imenovan za generalnega svetnika zveze.